Бугун — меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатининг 25 йиллигига бағишланган шанбалик

ҲАММА — ШАНБАЛИККА!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СССР

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 237 (18.714). ● Шанба, 1983 йил 15 октябрь ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясн 66 йиллигига Чақириқларини тасдиқлади.

Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми кўрсатмаларига амал қилиб, ахборот-пропаганда ишининг ғоявий-сиёсий мазмунини янада яхшилаш ва контрпропагандани ташкил этиш юзасидан, оммавий ахборот воситалари ва идеология муассасаларининг фаолиятини, уларнинг ички ва халқаро ҳаётнинг актуал проблемаларига оид чиқишларини, империализмнинг мафкуравий ғаламисликларига, унинг антисовет ва антикоммунистик кирдикорларига қарши курашни мувофиқлаштириб олиб боришни кучайтириш юзасидан бир қанча тадбирларни белгилади.

Жойлардан олинаётган сигналлар ва КПСС Марказий Комитетига тушаётган хатлар муносабати билан Сиёсий бюро меҳнаткашларни ишлаб чиқаришдан асоссиз равишда чалғитиш фактлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Ҳозирги вақтда меҳнаткашларнинг беш йиллик шу йилини тугаллаш, ҳосилни йиғиштириб олиш, асосий фондларни ишга тушириш, қишга тайёргарлик кўриш билан боғлиқ бўлган ишда ташкилий равишда иштирок этишидан ташқари, одамларни ишлаб чиқариш зарурати билан алоқадор бўлмаган турли-туман иккинчи даражали ишларни бажаришга чалғитиш практикаси ҳамон давом этиб келаётганлиги қайд этилди. Бир қанча корхоналар, қурилишлар ва муассасаларнинг раҳбарлари, маҳаллий органлар иш вақтининг ҳар хил кенгашлар, слётлар, кўриклар, спорт мусобақалари деб зое кетказилаётганлигига қарши актив курашмаяптилар. Кўп ҳолларда қишлоққа оталиқ ёрдами бериш учун ажратилган ишчи ва хизматчиларнинг меҳнати қониқарсиз ташкил этилмоқда. Айрим хўжалик ходимлари ўзларининг уқувсизликларини, ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги камчиликларни ишдан ташқари вақтда иш бажариш ва штурмчилик билан қоплашга уринмоқдалар. Мана шуларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришдаги ишларга салбий таъсир қилмоқда, интизомни бўшаштирмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси республика ва маҳаллий партия органларидан, министрликлар ва идораларнинг раҳбарларидан бу муҳим ишда тартиб ўрнатишни, партиянинг ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилашга оид талаблари беками-кўст бажарилишини таъминлашни талаб қилди. Асосий ишдан чалғитиш зарур бўлган ҳолатларда унумли, самарали меҳнат қилиш учун ҳамма шароит таъминланиши кераклиги таъкидланди. ВЦСПС, касаба союзлари Марказий Комитетлари ва Советлари олдига ходимларнинг меҳнат ва дам олиши режимига риоя этилиши устидан контролликни кучайтириш, бу масалаларни ҳал этиш чоғида кўпроқ ғамхўрлик ва принципиаллик кўрсатиш вазифасини қўйди.

СССР Қонунлари мажмуаси соҳасидаги иш давом эттирилаётганлиги муносабати билан Сиёсий бюро социал ривожланиш, маданият тўғрисидаги ҳамда совет гражданларининг социал-иқтисодий ҳуқуқларини таъминлаш гарантиялари ҳақидаги қонунларни тўплаб, янада тартибга солиш тўғрисидаги таклифларни кўриб чиқиб, маъқуллади.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси К. У. Черненко ва Б. Н. Пономарев ўртоқларнинг М. Ш. Мессадия бошчилигидаги Жазоир Миллий озодлик фронти партияси делегацияси билан ўтказган музокаралари якунларини кўриб чиқиб, маъқуллади. Бу музокаралар ва шунинг натижасида имзоланган ҳужжатлар иккала партиянинг халқаро вазият асосий проблемалари хусусидаги фикрлари муштараклигини акс эттириши ва КПСС билан Миллий озодлик фронти партияси ўртасидаги, Совет Иттифоқи билан Жазоир Халқ Демократик Республикаси ўртасидаги дўстона ҳамкорликни янада ривожлантириш учун ижобий аҳамиятга эга бўлиши қайд этилди.

Сиёсий бюронинг мажлисида мамлакатимиз ички ҳаётининг ва халқаро аҳволнинг бошқа баъзи масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Бухоро районидаги «Ленин йўли» колхозида турсунойчи қизлар кўп. Ёш механизатор Муборак Усмонова ана шулардан бири. Бу йилги мавсумда 250 тонна пахта териш мажбуриятини олган илғор механизатор қуёшли кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланиб, фидокорона меҳнат қиляпти. Суратда: илғор механизатор М. Усмонова.

А. Мирзажонов фотоси (ЎзТАГ).

„Оқ олтин" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 14 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Хоразм	2,36	70,70	1,86	32,86
Тошкент	2,01	67,82	1,77	55,08
Бухоро	1,35	66,77	0,24	6,49
ҚҚАССР	2,24	65,13	1,79	40,65
Фарғона	1,42	52,73	0,52	4,50
Наманган	1,40	50,96	1,31	25,69
Сурхондарё	1,36	50,95	1,47	26,20
Сирдарё	1,84	50,53	1,61	44,92
Андижон	1,40	50,09	0,71	12,40
Қашқадарё	1,96	49,75	1,76	23,63
Навоий	2,01	49,63	0,90	9,63
Жиззах	1,98	48,84	1,41	47,43
Самарқанд	1,76	47,84	0,94	13,16
Республика бўйича:	1,73	55,12	1,25	26,69
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	2,11	69,39	1,87	44,35
Навоий	2,84	65,06	2,56	9,16
Қашқадарё	2,77	55,32	1,78	21,79
Бухоро	1,56	54,93	—	—
Наманган	0,84	42,66	—	—
Республика бўйича:	2,29	63,78	1,75	32,98

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

● Шу кунгача қабул пунктларига 3268659 тонна «оқ олтин» топширилди. Шунинг 1053109 тоннаси агрегатлар бункеридан тўкилди. Мавсум бошидан буён тайёрланган ингичка толали пахта 261502 тоннага етди.

● Ўтган куни республика пахтазорларидан 102559 тонна пахта териб олинди. Шунинг 49635 тоннаси «зангори кема»лар бункеридан бўшатилди. Шу куни тайёрланган ингичка толали пахта 9397 тоннани ташкил этди.

МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

● ҒУЗОР райони пахтакорлари уруғлик пахта тайёрлаш бўйича йиллик план бажарилганлиги ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекдилар. 5500 тонна уруғлик пахта тайёрланди.

Район хўжаликларида уруғлик пахта тайёрлаш қизғин давом эттирилмоқда.

БУНКЕРЛАР БАРАКАСИ

● СИРДАРЁ областидаги «ОҚОЛТИН» агросаноат бирлашмасида машина терими плани бажарилди. Шу кунгача тайёрланган 16 минг тонна «оқ олтин»нинг 14 минг тоннаси «пўлат этак»лардан тўкилди. 170 терим агрегатининг ҳар бири билан ўртача 95 тоннадан юқори сифатли хом ашё теришга эришилди. Ғани Мамадалиев, Йўлдош Пўлатов, Мўмин Мирзакомилов, ТўлқинУмматқулов каби пешқадам механизаторлар 180—200 тоннадан пахта тердилар.

● Хоразм области далаларида 1263 та «зангори кема» ишлатилмоқда. Уларнинг кунлик иш унуми ўртача 4,1 тоннага тўғри келмоқда. Бу кўрсаткич Боғот районида 5,5 тоннани, Қўшкўпир районида 4,8 тоннани, Янгибозор районида 4,5 тоннани ташкил этяпти.

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

● ГУРЛАН районидаги «КОММУНИЗМ» колхозида яна икки бригада социалистик мажбуриятини бажарди. Отажон Бобожонов ва Олломберган Қозоқов бошлиқ бригадалар ҳар гектар ердан 48—50 центнердан хирмон кўтардилар. Пешқадам бригадалар ҳосилдорликни 55—60 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

МЕХАНИЗАТОР ШАРАФИГА

● ЗАДАРЁ районидаги «УКРАИНА» совхози марказида илғор механизатор Сирожиддин Киромиддинов шарафига Меҳнат шуҳрати байроғи кўтарилди. У бир кунда ўз агрегати бункеридан 15 тонна юқори сифатли «оқ олтин» тўкишга эришди. Мавсум мобайнида 400 тонна пахта териш мажбуриятини олган Сирожиддиннинг шу кунгача уйган хирмони 225 тоннага етди.

● Меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш учун бошланган социалистик мусобақанинг 25 йиллигига бағишланган шанбаликни пахтазорлардаги зарбдор меҳнатимиз билан нишонлайлик!

Ҳамма ерда кунлик графикларни ортиғи билан бажариб, 6 миллион тонналик улкан «оқ олтин» хирмони тезроқ тикланишига муносиб ҳисса қўшайлик!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ф. Н. Самойлов номли Иваново ип газлама комбинати, Москвадаги «Заря» пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмаси, Дмитровдаги «Юность» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, КПСС XXV съезди номли Ворошиловград трикотаж фабрикаси, «Уралмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Вильнюс» мебель комбинати коллективларининг юқори сифатли халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун социалистик мусобақани авж олдиришга оид ташаббуси тўғрисида

КПСС Марказий Комитети мамлакатда юқори сифатли халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун социалистик мусобақани авж олдиришга даъват этган ва 1984—1985 йиллар учун оширилган мажбуриятлар қабул қилган РСФСР Тўқимачилик саноати министрлигига қарашли Ф. Н. Самойлов номли Иваново ип газлама комбинати, Москвадаги «Заря» пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмаси, РСФСР Енгил саноат министрлигига қарашли Дмитровдаги «Юность» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Украина ССР Енгил саноат министрлигига қарашли КПСС XXV съезди номли Ворошиловград трикотаж фабрикаси, Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлигига қарашли «Уралмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Литва ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлигига қарашли «Вильнюс» мебель комбинати коллективларининг ташаббусини маъқуллади.

КПСС Марказий Комитети бу ватанпарварлик ташаббусини меҳнат коллективларининг ишлаб чиқараётган маҳсулот сифатини бутун чоралар билан яхшилаш учун кураш ҳаракатига янги омил бағишлаш, КПСС XXVI съездининг совет халқи фаровонлигини янада юксалтиришга оид қарорлари бажарилишига муносиб ҳисса қўшиш йўлидаги интилиш, деб баҳолайди.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларига, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларига, ВЦСПСга, ВЛКСМ Марказий Комитетига, министрликлар ва идораларга энг замонавий намуналарга мос бўлган халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун ишчилар, бригадалар, цехлар, корхоналар ва ишлаб чиқариш бирлашмалари ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш юзасидан ташкилотчилик ва сиёсий ишлар олиб бориш таклиф этилди. Корхоналар, илмий-тадқиқот, конструкторлик, моделлаштирувчи ташкилотлар коллективларининг куч-ғайрати моллар тури ва сифатини янада яхшилаш, уларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш, юксак харидоргир буюмлар ишлаб чиқариш ва ўзлаштириш юзасидан қўшимча резервларни қидириб топишга сафарбар этилсин. Корхоналар ходимларида фабрика ва завод маркаси шарафи учун масъулият ва ўз касбидан фахрланиш туйғулари тарбиялансин.

Газета ва журналлар редакцияларига, СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига социалистик мусобақада коллективлар эришган ютуқларни мунтазам ёритиб бориш, ишлаб чиқариш илғорлари тажрибасини кенг пропаганда қилиш, корхоналар ишини чуқур ўрганиш, уларнинг фаолиятини янада малакали ёритиш, халқ истеъмол моллари сифатини ошириш ва уларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун курашда меҳнаткашларнинг ижодий активлигини оширишга кўмаклашиш топширилди.

ОРБИТАДА ВЕНЕРАНИНГ ЯНГИ СОВЕТ ЙЎЛДОШИ

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 14 ОКТЯБРЬ. (ТАСС). 1983 йил 14 октябрь Москва вақти билан соат 9 дан 22 минут ўтганда иккинчи «Венера-16» планеталараро автомат станцияси Венера сунъий йўлдоши орбитасига чиқарилди.

«Венера-16» станцияси мўлжалланган мақсади ва илмий аппаратларининг таркиби жиҳатидан 10 октябрь куни Венеранинг сунъий йўлдоши бўлиб қолган «Венера-15» станциясидан фарқ қилмайди.

Илгари хабар қилинганидек, «Венера-16» станцияси 1983 йилнинг 7 июнида планеталараро траекторияга чиқарилган эди. Радио-алоқа сеансларида унинг учиши бошқарилиб, станция ичидаги системаларнинг ҳолати контрол қилиб турилди, телеметрик ва илмий ахборотлар қабул қилиб борилди. Учиш программасига мувофиқ станция ҳаракатининг траекторияси 15 июнь ва 5 октябрь кунлари тўғрилаб қўйилди.

14 октябрь куни тормоз бериш учун мотор қурилмаси ишга солингандан кейин «Венера-16» станцияси планеталараро траекториядан Венера сунъий йўлдоши орбитасига ўтди. Унинг айланиш даври салкам 24 соатга боради.

«Венера-15» ва «Венера-16» станциялари ичидаги системалар ҳамда илмий аппаратлар нормал ишламоқда. Олис космик алоқа марказида станциялардан олинаётган маълумотлар ишлаб чиқилиб, ўрганилмоқда.

Планеталараро икки совет автомат станциясининг учиши Венера планетасининг юзи ва атмосфераси тўғрисидаги илмий маълумотлар ҳажмини анча ошириш имконини беради.

СИМПОЗИУМ ҚАТНАШЧИЛАРИ — ХОРАЗМ МЕҲМОНЛАРИ

Музикашуносларнинг Самарқандда тугаган иккинчи халқаро симпозиуми иштирокчилари Урганч меҳмонлари бўлдилар. Хива гилам тўқиш комбинатида самимий учрашув бўлиб ўтди. Музикашунослар Хива архитектура ва меъморчилик ёдгорликлари билан, қадимий ўлканинг маданий ҳаёти билан ғоят қизиқиб танишдилар.

Меҳмонлар Хиванинг ёзги кино-концерт залида ўз санъатларини намойиш қилдилар — Афғонистон, Ливан, Тунис, Яқин ва Ўрта Шарқдаги бошқа мамлакатларнинг созандалари мақом лар ижро этдилар.

(ЎзТАГ).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ АКАДЕМИГИ С. К. ЗИЁДУЛЛАЕВНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Иқтисод фанини ривожлантиришдаги, юқори малакали илмий кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Саидкарим **Зиёдуллаев Халқлар дўстлиги** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ю. АНДРОПОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1983 йил 14 октябрь.

«Политотдел» ибрати

Коммунистик районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Политотдел» колхозининг коллективи партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь ҳамда 1983 йил июнь Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан аввал, 13 октябрда бажарди. 1500 гектар ернинг ҳар гектаридан 36,3 центнер ҳосил олиниб, тайёрлов пунктларига 5450 тонна «оқ олтин» элтиб берилди. Пахтанинг ҳаммаси биринчи навларга топширилди. Ҳосилнинг 5180 тоннаси ёки 95 проценти машинада терилди.

«Политотдел» колхозининг меҳнатчилари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқлари комплекс ривожланишини таъминлаб, ҳам деҳқончилик, ҳам чорвачилик маҳсулоти етиштиришда юқори натижаларга эришдилар. Давлатга 31800 тонна ёки пландагидан 600 тонна кўп каноп пояси сотилди. Уруғчилик хўжалиги бўлмиш колхоз қимматли маккажўхори уруғлигидан «БЦ-6661» нави биринчи авлоди гибридини давлат планида кўзда тутилганидан икки ҳисса кўп етиштириб берди.

Колхоз меҳнатчилари СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга ошириш учун юксак масъулиятни англаб, чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришни таъминладилар. 13 октябргача давлатга 2920 тонна сут сотилди, 800 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 4000 килограмм сут соғиб олинди, йил охиригача бу рақам 5000 килограммга етади. Гўшт етиштириш анча кўпайди. Ҳозиргача давлатга 400 тонна ёки йиллик планга нисбатан 1,5 баравар кўп гўшт сотилди. Давлатга гўшт сотиш давом этмоқда. 53,5 тонна ёки планда белгиланганидан 11 тонна кўп пилла етиштирилди. Колхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқларида меҳнат унумдорлигининг ўрта ҳисобда 11,5 процент оширилиши таъминланди.

Шундай қилиб, беш йилликнинг асосий турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш топшириқларини тўрт йилда бажариш учун реал шарт-шароит яратилди.

Келгуси қишлоқ хўжалик йилига ҳозирлик кўра бошлаган коллектив ўзини барча қишлоқ хўжалик экинларининг юқори сифатли уруғлиги билан таъминлаб қўйди, чорвани қишловдан тўқ олиб чиқиш ва молхоналарни иситиш тадбирлари комплекси амалга оширилди. Ҳар бир шартли қорамол ҳисобига 26 центнер хашак озуқа бирлиги ва 13 центнер ширали озуқа бирлиги ғамлаб қўйилди, бу эса чорва молларни тўйғизиб боқишнинг зоотехник нормаларидан ортиқдир.

Давлат пахта тайёрлаш планини бажариб бўлган «Политотдел» колхозининг коллективи беш йилликнинг учинчи йили социалистик мажбуриятларини бажариш — ҳар гектар пахтазордан 45 центнер «оқ олтин» ҳосили олиш учун курашни авж олдириб юборди.

Толимаржон ГРЭСи қурилади

ҚАРШИ. (ЎзТАГ мухбири). Толимаржон сув омбори яқинида «Узбекгидроэнергострой» деган ёзуви бўлган турар жой вагончалари пайдо бўлди. Бу ерда, қўриқ массивда лойиҳадаги қуввати 3,2 миллион киловатт келадиган электростанция барпо этилади. 13 октябрда янги «электр фабрикаси» қурилишига бағишланган тантанали митинг бўлиб ўтди.

Митинг иштирокчилари янги электростанция Ўзбекистон жанубида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш, Қарши даштининг қўриқ районларини ўзлаштиришни кескин равишда жадаллаштириш имконини беришини таъкидладилар. Бу эса КПСС XXVI съездининг қарорларида кўзда тутилгандир. Электростанциянинг қурилиши Озиқ-овқат программасининг амалга оширилишига қўшилган муҳим ҳисса бўлади.

Ана шу қурилишда ўзбек гидроэнергосозлари ҳар бирининг қуввати 800 минг киловатт келадиган тўртта энергетика блокини ўрнатишлари лозим. Белгиланган планга мувофиқ бу блокларнинг биринчиси 1986 йилдаёқ ишга туширилиши керак. Бироқ қурувчилар ва монтажчилар орттирилган «Ишчилар эстафетаси» тажрибаси ва методидан фойдаланиб, станцияни бунёд этиш муддатларини қисқартиришга қарор қилдилар.

Митингда СССР энергетика ва электрлаштириш министри П. С. Непорожний нутқ сўзлади.

Митингда КПСС Марказий Комитетининг сектор мудири А. Н. Марчук иштирок этди.

СССР партия-ҳукумат делегациясининг Вьетнам Социалистик Республикасига қиладиган визити тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев бошчилигидаги СССР партия-ҳукумат делегацияси Вьетнам Компартияси Марказий Комитети ва ВСР ҳукуматининг таклифига биноан 1983 йил октябрь ойининг иккинчи ярмида расмий дўстона визит билан Вьетнам Социалистик Республикасига боради.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўзбек совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари учун ёзувчи ўртоқ Мирзакалон **Исмоилий**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил самарали илмий-педагогик ва жамоатчилик фаолияти учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг кафедра мудири ўртоқ Ҳаким **Асқаров**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор»** фахрий унвони берди.

Партия турмуши: лавозим ва бурч

МАҒЛУБИЯТ САБОҚЛАРИ

ОФАТ. Каримов кабинет деразасидан ташқарига қараб ҳайратдан қотиб қолди: ҳозиргина қуёш чарақлаб турган эди — мана энди тўсатдан қор пағалаяпти. Яна қандай! Ўзбекистонда баъзан қиш чилласида ҳам бунақасини кўрмайсиз, ҳозир эса куз ҳам ўз ҳукмига кириб улгургани йўқ. Машинага ўтириб шоферга деди:

— «Ленинград»га ҳайда.

— Бундай ҳавода, Муҳиддин Каримович, хавф...

— Шофер биринчи секретарнинг кескин қорайиб кетган юзига кўз қирини ташлади-ю, сўзини тугата олмади. Раислар оқсоқоли Қ. Синдоровни, райком ходимлари оғир дақиқаларда ҳамиша у билан маслаҳатлашиб туришади, Каримов пахтазордан топди. Бундан уч кун муқаддам ҳар гектар майдон қанчадан ҳосил бериши мумкинлигини чамалаб текшириш ўтказишган ўша далада учратди. Ўшанда икковлари тўлиқ кўсакларга қараб ғоят қувонишганди: ҳосил баракали бўлиши кутиларди. Мана энди офат минглаб кишиларнинг меҳнатини йўққа чиқариб турибди.

— Қўзибоқар ака гектаридан қанчадан ҳосил йўқотамиз, сиз қандай фикрдасиз? — Каримов ўзи аллақачон зарар миқдорини чамалаб кўрган бўлса ҳам раисга шундай савол билан мурожаат қилди.

Раис гўё бу саволни эшитмагандек эди, дала бўйлаб салмоқлаб қадам ташлар, тиззалаб ўтирганича тўкилган пахталарни териб олар, жимгина бошини сарак-сарак қилиб қўярди.

— Фикримча олти-етти центнер ҳосил тўкилиб бўлган, — ниҳоят уҳ ториб деди у. — Бироқ об-ҳаво буёғига қандай бўларкин?

Икки кундан кейин кўкда қуёш боқди. Илиқ шамол ерни тез қуритади деб ўйлаб ўшанда тўкилган пахталарни ердан қўл билан териб олиб, дарҳол, комбайнларни ишга тушириш мумкин деб кутишарди. Пахтакорлар тетикланишди. Бироқ, ташвишнинг ўзи ёлғиз келмайди дейишади. Учинчи кун кечқурунга бориб шимолдан, Қизилқум томондан яна улкан қора булут пайдо бўлди ва Мирзачўл устида туриб қолди. Минглаб катта-кичик далага чиқди, лўппи пахталарни жадал теришга киришишди. Ахир, шунча ҳосилни бир неча соат ичида териб олиш мумкинми! Яна қор ташлаб берди. Энди у узоқ эримай ётди.

М. КАРИМОВНИНГ ҲИКОЯСИДАН:

«Техника кўпайган кейинги йилларда бир кунда минг гектардан зиёд майдондаги пахтани териб олардик. Унинг саксон процентдан кўпроғи машиналар билан териларди. Ўша қийин кунларда эса теримни фақат қўлда ўтказишга тўғри келди. Кунига юз-икки юз гектардаги ҳосил териларди. Одамлар деярли янги йилгача пахтазорлардан чиқишмади. Шунча қийинчиликларга қарамай кўпгина хўжаликлар топшириқни бажаришди. Район эса планни уддалай олмади. Ҳосил мўл етиштирилганди, бироқ табиий офат уни териб олишга ҳалақит берди. Биринчи секретарь бўлиб ишлаётган йигирма йиллик давримда биринчи маротаба район давлат олдида қарздор бўлиб қолди. Бу бизнинг биринчи мағлубиятимиз эди. Фақат пахтачилик барбод бўлгани йўқ, чорвачиликда ҳам иш олға босмади. Озуқа етарли жамғарилмаган экан... Биласизми, кечалари уйқим келмасди...»

Каримов оҳиста, истамайгина сўзларди. У билан танишиб бу киши эпсиз, лоқайд одам бўлса керак, деб ўйлаш мумкин. Бироқ дастлабки таассурот кишини чалғитади.

ИШОНЧ. Йил охирида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида республика коммунистларининг иш натижаларини чиқариш одат бўлиб қолган. Бу—амалга оширилган ишларнинг ўзига хос кўриги. Сирдарё район партия комитетининг биринчи секретари М. Каримов пленумларда одатда олдинги қаторларда ўтирарди. Бу гал президиумдан олисроққа ўтириб олди. Ўзини ноқулай сезарди.

Республика Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов орқароқда ўтирган Каримовни кўзлари билан қидириб топди-да, унинг аҳволини тушунди. Танаффус чоғи унга деди:

— Кўриб турибман Муҳиддин Каримович, районнинг мағлубиятини қалбинг орқали чуқур ҳис этяпсан. Биз сенга ишонамиз. Ўша Мирзачўлни ўзлаштириш давриданоқ яхши ташкилотчи сифатида биламиз. Ўйлаймизки, коммунистлар билан бамаслаҳат вужудга келган аҳволни таҳлил қилиб чиқасизлар.

Сўз даволайди, қанот беради, куч бағишлайди, деб тез-тез гапириб турамиз. Чиндан ҳам шундай. Мана, кимдир Каримовнинг елкасидан ҳам энг оғир юкни олиб ташлагандай бўлди. У тетикланди. Бироқ худди мана шу ўринда чуқур фикрлашга тўғри келади. Чунки гоҳи билдирилган ишонч оқланмайди. У ёки бу ўртоқ: «бажарамиз» деб ишонтиради-ю, ўз сўзини шу заҳотиёқ унутиб юборади. Каримов бундайлардан эмас. Унинг тупроғи бошқа ердан олинган.

Сиз Мирзачўлни майли, кинода бўлса ҳам, кўрганмисиз? Йўқ, ҳозиргисини эмас, ўша, унинг аввалги ҳолатини. Жонсиз тақир ер, айтиш мумкинки, дўзахнинг ўзгинаси. Худди мана шу дўзахга 1948 йили комсомол аъзоси Муҳиддин Каримов кўнгилли бўлиб келди. Ёлғиз ўзи эмас — хотини Ўғилойни, жажжи болаларини ҳам олиб келди. Отаси ва онасини, қўшниларини Фарғона водийсидаги ўсиб-унган ерларни ташлаб чўлга келишга кўндира олди... Дастлабки вақтлари ертўлаларда яшашди. Чўлдан қаричма-қарич ерни юлиб ола бошлашди. Даставвал Каримов «Қизил тонг» колхозига раис бўлди. Ўзини моҳир ташкилотчи сифатида кўрсатди, шунинг учун уни ўша пайтдаги қолоқ Сирдарё районига биринчи секретарликка тавсия этишди. Каримов районни илғорлар қаторига олиб чиқди.

...Райкомнинг «Волга»си тезлигини ошириб асфальт йўлда ғизиллаб бормоқда. Йўлнинг сўл томонида — ариқлар билан бўлинган тут ва толлар қуршовидаги яхши ишланган пахтазор ястаниб турибди. Ўнг томонда — мевазор боғ. Дафъатан қадим-қадимлардан бу ерларда одам яшаб келгандек туюлади.

— Толларни қўпориб ёнғоқ ўтқазмоқдамиз. Ҳозирдаёқ қирқ гектарга етиб қолди. Мана, токзорлар барпо этдик, — биринчи секретарь ойнага ишора қилди. — Ўтган йили дастлабки минг тонна узумни топширдик. Беш йиллик охирига бориб ўн минг тонна сотиш вазифасини қўйдик. Тўрт миллион дона лимон берамиз. Энди ҳозир ўзингиз кўрганингиздек, лимонарийлар фақат колхозлар ва совхозлардагина мавжуд эмас.

Биринчи секретарь биз ҳозиргина бўлганимиз—автотранспорт корхонаси ёрдамчи хўжалигини кўзда тутарди. Шоферлар ишдан бўш вақтларида темир-терсак ташланадиган жойда теплица комбинати тиклашди. Секциялардан бирига лимон ўтказишди, бошқасида йил бўйи помидор, бодринг, хилма-хил кўкатлар ўсади. Буларнинг ҳаммасига қараб туришни пенсияга чиққан шофер О. Фармоновга топширишди.

— Автобазада чорвачилик цехи ҳам бор, биз уни шундай атаймиз, — деди корхона директори Д. Дўсматов.— Пай асосида қирқ сигир, эллик бузоқ сотиб олдик. Қўй-эчкилар кўпайтирдик. Бу ҳаммага ёқиб қолди.

Энди олтмиш корхонада ёрдамчи хўжалик мавжуд.

— Раҳбарлар бунга осонгина кўна қолишмади, — ҳикоя қилади Каримов. — Ишонтирдик, кўрсатдик, ҳаммани шу ерга, автобазага қайта-қайта олиб келдик. Иш аста-секин юришди.

...Суҳбат билан бўлиб машинамиз кўм-кўк дарахтлар орасидаги бино ёнида тўхтаганини пайқамабмиз.

— «Правда» колхозининг бахт уйи, — деб қўйди ифтихор билан Каримов. — Ҳамма тўйларни энди мана шу ерда ўтказишади, бошқа тантаналарни нишонлашади. Правление махсус кишиларни ажратди: буюртма бердингми улар ҳамма нарсани тўғрилашади. Сен фақат меҳмонларни таклиф қилсанг кифоя.

Сирдарёликлар кўп қуришаяпти. Янги қишлоқлар, посёлкалар барпо этиляпти. Икки қаватли квартиралар ўз қулайлиги жиҳатидан шаҳар квартираларига тенглашади. Мирзачўл энди мана шундай қиёфага кирди. Сирдарё районн бу чўлда энг яхшиларидан бири эди. Кутилмаганда қоқилди...

М. КАРИМОВ ЎЗ-ЎЗИГА БЕРГАН САВОЛЛАРДАН:

Республика Компартияси Марказий Комитетининг пленумидан қайтгач биринчи секретарь бу саволларни илгари сурди. «Фақат ёғингарчиликкина район планини бажаришга халақит бердими! Нима учун бирдек об-ҳаво шароитида баъзи хўжаликлар топшириқни уддалашди, бошқалари эса — йўқ! Келгусида бундай ҳол такрорланмаслиги учун нима қилмоқ керак!»

Саволларнинг ҳаммаси мураккаб, уларга жавоб бериш учун вақт керак эди.

ТАҲЛИЛ НИМАНИ КЎРСАТДИ? Каримовнинг вақти етарли эди, қиш кириб келаётганди. Лекин у ўз саволларига ёлғиз эмас, барча коммунистлар билан бирга жавоб излади. Саволларни аввалига район партия комитети бюросининг мажлисига қўйди. Ҳар бир партия ташкилоти ишини муфассал таҳлил қилиб чиқишга,ҳамма плюс ва минусларни эътиборга олишга қарор қилинди.

«Сирдарё» совхозида партия йиғилишидаги гаплар ёдига тушди. Хўжалик давлатдан 2200 тонна пахта қарздор бўлиб қолганди.

— Бизнинг ҳамма муваффақиятсизликларимиз меҳнат интизомининг бузилишидан, — деди бригадир Т. Ярашов. — Кўплар умуммманфаатига зид равишда томорқа участкалари билан машғул бўлиб кетишди. Пахтани эмас, ўзларининг ковунтарвузларини сақлаб қолишга ёпишишди. Бригада пудратига дадилроқ ўтиш керак. Ҳар гектардан 32 центнердан пахта етиштирган Т. Синдоров бригадасининг намунаси ахир худди мана шуни кўрсатмаяптими? Ёнма-ён ишлаётган Т. Ўролов, К. Абдуллаев, З. Тўраевларнинг бригадаларидаги натижалар эса паст.

— Тўғри, ҳамма ҳосилни йиғиб олишга ёғингарчилик ҳалақит берди. Нима учун совхозимиз гектаридан қўшни хўжаликларга қараганда тенг ярим кам беда ва бошқа озуқалар етиштирди? — Сут соғувчи О. Омонова шундай савол қўйиб унга ўзи жавоб берди: — Чунки ерни яхши ишламадик... Яна. Бир неча йил муқаддам совхозда саккизта тик дренаж кавланган эди. Бироқ уларнинг биронтаси ҳам ишламаётир. Роса тер тўкамиз, ерни қаричма-қарич ўзлаштирамиз, лекин улар қайтадан шўрланаяпти, чунки дренаж тармоғи ишламаётир.

— Кадрларни танлашда ҳам кўпгина нуқсонлар бор, — таъкидлади совхознинг бўлим бошқарувчиси Ҳ. Абдуллаева. — Бригадаларнинг, бўлимларнинг раҳбарлари жуда тез ўзгартирилади.

Райком секретари коммунистларнинг фикрларини, таклифларини ёзиб оларди, қизариб ўтирарди. Бу ўринда район партия комитетининг йўл қўйган хатолари ҳам йўқ эмасди. «Беғамлик қилдим, эътибордан қочирдим, — ўз-ўзига таъна қиларди у. — Илғор хўжаликлардаги муваффақиятлар худди сершох қайрағочга ўхшаб қолоқларни тўсиб қўйди. Улар панада қолиб кетди. Панада қолган нарсаларнинг ҳаммаси эса ҳаётбахш нурлардан бебаҳра бўлади, нимжон ўсади».

Фикрларга якун ясаётиб ўз-ўзини танқид тариқасида эътироф этди:

— Бугунги йиғилишимиз — ибратли сабоқ. Биринчи секретарь сифатида кўп ўринларда мен ҳам айбдорман. Бу ҳақда гапириш оғир, лекин факт-фактлигича қолади. Ишимизни қайта қурамиз. Сизлар ҳам куч-ғайрат сарфлайдиган нарсалар бор. Бу ерда фойдаланилмаган резервлар тўғрисида гапирилди. Келинг, уларни ҳаракатга киритайлик, ҳар биримиз ўз ўрнимизда ишга туширайлик.

Асосий айб нимада? Лоқайдликда, эпсизликда, дангасаликда. Худди мана шуларни бартараф этиб ўтмоқ лозим. Бу ўринда ҳам биз, коммунистлар намуна кўрсатишимиз керак. Ишга муносабатимиз билан ибрат бўлишимиз лозим.

Бошқа йиғилишларда ҳам кескин фикр олишувлар бўлиб ўтди. Уларга район партия комитетида якун ясалди. Бир қатор амалий тадбирлар белгиланди.

РАЙКОМ ҚАРОРИДАН:

«Мумкин бўлган барча чоралар кўрилсин ва 1983 йили давлат қарзи қоплансин, бу мавсумда берилмаган 5,5 минг тонна пахта қўшимча равишда топширилсин».

...Ҳар куни бирор соат ажратиб Каримов албатта пахтазорларда бўлади. Терим жадал давом этмоқда. Уйга кайфияти кўтарилиб қайтади. Ҳосил ўтган йилгидан яхши. Давлатга 60 минг тонна, пландагидан етти минг тонна ортиқ «оқ олтин» сотиш имкони бор. Демак давлат олдидаги қарз тўла қопланади. Чорвадорлар ҳам ишни тўғрилаб олишди. Яхшигина озуқа базаси яратилди. Ҳозирдаёқ сут, гўшт ишлаб чиқариш бўйича уч йиллик топшириқ бажарилди.

И. МУҚИМОВ,
А. ЧЕРНЯК,
(«Правда»нинг махсус мухбирлари).

Сирдарё области.
(«Правда» 12 октябрь).

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ВЕНАДАГИ МУЗОКАРАЛАРДА

ВЕНА. (ТАСС). Марказий Европада қуролли кучлар ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисидаги музокараларнинг 13 октябрдаги ялпи мажлисида ГДР делегациясининг бошлиғи А. Виланд сўзга чиқди. Матбуот конференциясида журналистларга маълум қилинганидек, у ҳозирги вазиятда Вена музокараларида реал силжишга эришиш ниҳоятда зарур эканлигини уқтириб ўтди. Варшава Шартномасидаги давлатлар 1983 йилнинг февралида киритган таклифлар бунинг учун шарт-шароитларни яратиб беради.

КОНФЕРЕНЦИЯ ЎЗ ИШИНИ БОШЛАДИ

НАЙРОБИ. Жаҳон инженерлик ташкилотлари федерациясининг бу ерда очилган халқаро конференцияси иштирокчилари ўз нутқларида ядро фалокатининг олдини олиш, янги жаҳон уруши алангаси кўтарилишига йўл қўймаслик масаласини асосий мавзу қилиб олдилар. Конференция ишида 90 мамлакатдан келган 300 дан кўп делегация, шу жумладан Совет Иттифоқининг ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг делегациялари қатнашмоқда.

Кўпгина докладчилар таъкидлаб ўтганидек, жаҳонда қуролланиш пойгаси кучайганлиги ва ядро қуроли тўпланаётганлиги муносабати билан ташвишли вазият вужудга келди. НАТОнинг Ғарбий Европа мамлакатларида қанотли ракеталарни жойлаштириш плани инсоният учун, айниқса хавфлидир. (ТАСС)

Америка империализми осмон бўшлиғига ҳам ажал уруғини жойлаштириб, космосни ҳарбийлаштиришга уринмоқда ва шу билан космосда, шу жумладан космосдан туриб ерга нисбатан уруш очиш ҳақида хатарли режалар тузмоқда. (Газетадан).

Оқ уйнинг космосдаги қора ишлари.

Б. Жуков чизган расм.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ТУНИСДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ТУНИС. Бу ерда маҳаллий ва чет эл журналистлари учун бўлиб ўтган матбуот конференциясида Тунис Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Хармел сўзга чиқди. У Тунис Компартияси органи «Ат-Тарикал-жадид» газетасини олти ой муддатга ёпиб қўйиш тўғрисида Тунис маъмурларининг қарорига қарши норозилик билдирди ва бу қарорнинг бекор этилишини талаб қилди. Бир қанча жамоат ташкилотларининг ва Тунис газеталарининг матбуот конференциясида қатнашган вакиллари ҳам шу талабни қўллаб-қувватладилар. (ТАСС).

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ҚЕКСАЛИК КУЛФАТИ

Америка Қўшма Штатларида кексаларнинг фожиали тақдири ҳақида баъзи-баъзида зорланиб гапирилади. Аммо, бу фожиаларнинг олдини олиш ҳақида бирорта чора кўрилмайди. АП агентлигининг фикрича, ҳар йили тирикчиликдан маҳрум этилган тўрт минг кекса америкалик ўзини-ўзи нобуд қилмоқда. Чунки Америкада кўпчилик учун қексалик — қашшоқлик, очлик демакдир.

Яқинда газеталар Калифорния штатининг Беркли шаҳридаги кексалар уйидан ўнлаб кишилар ёппасига ҳайдаб чиқарилганлигини хабар қилди. Бу кишиларнинг жамғармалари тугаган, штат хазинасидан бериладиган озгина нафақа эса уйларнинг эгалари билан ҳисоблашишга ҳам етмасди. Хусусий «худойхоналар»да яшашнинг ҳар бир куни 40 — 50 долларга тушади. Бу эса кексалар учун оғирлик қилади.

МАБЛАҒ ҚИСҚАРМОҚДА

Япония ҳукумати кейинги пайтларда маориф учун ажратиладиган маблағларни мумкин қадар кўпроқ қисқартиришга интилмоқда. «Нехон Кэйдзай» газетасининг хабар беришича, мамлакат молия министрлиги келгуси йили маориф учун бериладиган маблағни яна 10—15 процент қисқартиришга қарор қилган. Газетанинг фикрича, маориф учун бериладиган маблағларнинг бу тариқа қисқартирилиши олий ўқув юртларида ўқиш учун тўланадиган ҳақнинг яна кўтарилишига олиб келади.

ҚОЗОҚ ТИЛИДА

«Қозоғистон» нашриёти В. И. Ленин Тўла асарлар тўпламининг эллик тўртинчи томини босмадан чиқарди. 55 томлик нашрни Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институти босмага тайёрламоқда.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ЧИНОЗ РАЙОНИДАГИ КИРОВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ СОБИҚ БРИГАДИРИ, ИККИ МАРТА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕПУТАТИ, ЛЕНИН МУКОФОТИ ЛАУРЕАТИ ТУРСУНОЙ ОХУНОВАНИНГ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент область, Чиноз районидаги Киров номли колхознинг собиқ бригадири, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Ленин мукофоти лауреати Т. Охунованинг пахтачиликни ривожлантиришдаги улкан хизматларини, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига комплекс механизацияни жорий этишга қўшган катта ҳиссасини қайд этиб, меҳнаткашларнинг истакларини инобатга олиб, унинг хотирасини абадийлаштириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Тошкент областининг Чиноз районидаги ўрта умумий таълим мактабларидан бирига, шу райондаги 166-қишлоқ ҳунар-техника билим юртига, Тошкент областининг Чиноз районидаги Эски Тошкент қишлоқ Советига Турсуной Охунованинг номини беришга, унинг қабрига бюстини ўрнатишга қарор қилдилар.

ФАН—ТИНЧЛИККА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

РЕСПУБЛИКА ОЛИМЛАРИ ЕР ЮЗИДАГИ БАРЧА ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАР БИЛАН БИРГАЛИКДА ҚУРОЛЛАНИШ ПОЙГАСИНИ АВЖ ОЛДИРИШГА, ИЛМ-ФАН ЮТУҚЛАРИДАН ОММАВИЙ ҚИРҒИН ҚУРОЛЛАРИНИНГ ЯНГИ ТУРЛАРИНИ ЯРАТИШ УЧУН ФОЙДАЛАНИШГА ҚАРШИ ЧИҚМОҚДАЛАР

Совет мактабларида бу йилги ўқув йили Тинчлик дарси билан бошланди. Биринчи қонуний ҳужжат — ленинча тинчлик ҳақидаги ҳужжат Советлар мамлакати учун айниқса қадрлидир. Бу йилги кузда ер юзидаги барча тинчликсевар кучларнинг ядро уруши хавфига қарши чиқишлари мислсиз кўлам касб этди. Ер юзида тинчликнинг таянчи бўлган бизнинг социалистик Ватанимиз ана шу ҳаракатнинг олдинги сафларида бормоқда.

— Биз — тинчлик кишиларимиз, буни сўнгги уруш йилларида 20 миллион кишисидан ажралган Ватанимизнинг тарихи кўрсатиб турибди. Шу боисдан ҳам биз партия ва ҳукуматимизнинг тинчликсевар сиёсатни изчиллик ва собитқадамлик билан ўтказаётганлигидан, қурол-яроғларни қисқартиришга, тўла ва ялпи қуролсизланишга қаратилган тинчлик ташаббуслари билан чиқаётганлигидан чексиз фахрланамиз.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. В. Андроповнинг Баёноти биз, фан арбоблари қалбида чуқур ва ҳаяжонли акс-садо берди. Бу Баёнотда АҚШнинг ҳозирги маъмурияти ўтказаётган милитаристик йўл, қуролланиш пойгасининг тинимсиз авж олдирилаётганлиги принципиал баҳоланган, халқаро кескинликни юмшатишнинг аниқ йўллари кўрсатиб берилган. «Ҳозирги қалтис вазиятда ҳам, — дейилади ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотида, — халқаро ишларда қайси йўлдан бориш хусусида совет раҳбарларида ҳеч қандай савол туғилаётгани йўқ. Бизнинг йўлимиз аввалгидек тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашга, кескинликни юмшатишга, қуролланиш пойгасини жиловлашга, давлатлар ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш ва чуқурлаштиришга қаратилган. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, бутун совет халқининг ўзгармас хоҳиш-иродаси мана шундай...»

Ҳа, халқимизнинг иродаси шундай. Уруш нақадар кулфат ва ташвишлар келтиришини ҳар бир совет киши яхши билади: кекса авлод урушни бошидан кечирди. У фашизм билан шафқатсиз олишувда урушнинг барча оғирликларини ва ғам-аламларини енгди ва ғалаба қозонишга муваффақ бўлди. Бугунги кунда урушқоқ телбалар яна қурол-яроғ билан — янада ҳалокатли ва шафқатсиз қурол-яроғ билан дўқ-пўписа қилмоқдалар. Ядро можароси қанчалик кулфатлар келтириши мумкинлигини биз, олимлар яхши тушунамиз. Хиросима ва Нагасакида қўлланилган ядро зарядларининг оқибатлари ҳали-ҳалигача урушдан кейин туғилган болаларда ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда. Агар янги уруш бошланиб кетгудек бўлса планетамиз даҳшатли ёнғин алангаси ичида қолади. Бу оловда бор мавжудот куйиб кул бўлади.

«Мислсиз миқдордаги қурол-яроғларнинг оғирлигидан планетамизнинг бели букилай деб турибди, — деб таъкидланди БМТ Бош Ассамблеясининг 38-сессиясида совет делегациясининг нутқида. — Унда мисли кўрилмаган вайронгарчилик келтирувчи қудрат тўпланган. Шундай ҳолатга етиб келиндики, бу қурол ишга солингудек бўлса, инсоният цивилизацияси тақдирининг ўзи ҳам таҳлика остида қолади». Сессиянинг кун тартибига ядро урушини қоралаш ва қуролланиш пойгасини жиловлашга қаратилган қатор муҳим ташаббусларни олиб чиқиб, Совет Иттифоқи ўзининг тинчлик ишига содиқ эканлигини яна бир бор исбот этди.

Мамлакатимизнинг олижаноб мақсади, унинг ер юзида тинчликни сақлаб қолишдан иборат энг муҳим вазифани ҳал қилиш учун бутун кучларни бирлаштириш ҳақида бир битимга келишиб олишга интилиши бизнинг ижтимоий тузумимизнинг кучсизлигини билдирувчи белги эмас. Улкан иқтисодий потенциал, совет фанининг энг сўнгги ютуқлари — буларнинг ҳаммаси атом телбаларига, агар улар социализм дунёсига таҳдид қиладиган бўлсалар, тегишли жавоб қайтариш имконини беради. «Аммо биз оммавий қирғин қуролини ишлаб чиқариш ва жамғариш соҳасида мусобақалашишнинг принципиал душманларимиз, — дейилади ўртоқ Ю. В. Андропов Баёнотида, — Бу соҳада мусобақалашиш — бизнинг йўлимиз эмас. Бу нарса инсоният олдида турган давлатларнинг иқтисодий ривожланиши, атроф-муҳитни сақлаб қолиш, одамларнинг энг оддий турмуш шароитларини вужудга келтириш, уларнинг овқатланиши, сиҳат-саломатлиги, таълим олиши сингари проблемалардан биронтасини ҳал этишга олиб бора олмайди. Қуролланиш пойгасига беҳуда сарфланаётган моддий ресурсларни бўшатиб олиш, инсоннинг битмас-туганмас ижодий имкониятларини қулф урдириш — одамларни бирлаштира оладиган соҳадир, XX ва XXI асрлар маррасида давлатларнинг сиёсатини белгилаб берадиган омил мана шундан иборат». Ҳа, биз фан арбоблари бажаришимиз керак бўлган энг муҳим вазифа — мамлакатимиз экономикасини янада ривожлантиришга, совет кишиларининг фаровонлигини оширишга имкон берадиган самарали ишлашдан иборат. Олимларимизнинг куч-ғайрати ҳамиша худди ана шу нарсага қаратилгандир.

Ғарбдагилар атом бомбасини яратишда ўзларининг биринчи эканликлари билан мақтаняптилар. Совет кишилари эса жаҳондаги биринчи саноат атом электр станцияси бизнинг мамлакатимизда қурилганлиги билан фахрланадилар. Биз атом энергиясидан биринчи бўлиб инсон бахт-саодати йўлида фойдаланишни бошлаган эдик. Бугунги кунда тинч атом Ўзбекистонда ҳам «ишламоқда». Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти ходимлари муҳим илмий-тадқиқот масалаларини ҳал қилиб, ядро физикасининг энг янги ютуқларини республика халқ хўжалигига жорий этмоқдалар.

Бугунги кунда Ўзбекистон олимлари ҳал қилаётган муаммолар доираси жуда кенг ва хилма-хилдир. Қуёш физикаси ва ядро физикаси, мустаҳкамлик ва зилзилага чидамлиликнинг илмий асослари, рангли ва ноёб металлар химияси ва технологияси, медицина учун юксак самара берадиган препаратларни яратиш, ғўзанинг вилтга чидамли ва серҳосил навларини яратиш, зилзилани прогноз қилиш методларини ишлаб чиқиш, тупроқ ҳосилдорлигини ошириш учун уни тадқиқ қилиш сингари муаммолар ана шулар жумласидандир. Бу ва бошқа шу каби муаммоларнинг кўпчилиги мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш, унинг экономикасини мустаҳкамлаш билан бевосита боғлиқдир. Кўп қиррали бу фаолиятнинг ҳаммаси инсон бахт-саодати йўлида олиб борилмоқда.

Ўзбекистон олимлари бошқа қардош республикалар, кўпгина хорижий мамлакатларнинг фан арбоблари билан қалин ҳамкорликда иш олиб бормоқдалар. Улар биргаликда тадқиқотлар ўтказмоқдалар, тажриба алмашмоқдалар, ечимларни жорий этиш билан шуғулланмоқдалар. Ўзбекистонда халқаро симпозиумлар, анжуманлар, дунёдаги кўпгина мамлакатлар олимларининг учрашувларини ўтказиш одат тусига кирди ва улар халқлар ўртасида дўстликни ва ўзаро ишончни мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда.

Ана шу учрашувлар жараёнида биз бошқа мамлакатларнинг олимлари Совет Иттифоқининг тинчликсевар сиёсатини қўллаб-қувватлаётганини, қуролланиш пойгасини янада авж олдириш нималарга олиб келиши мумкинлигини яхши ҳис қилишаётганини кўриб турибмиз. Уларнинг кўпчилиги тинчлик учун курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар. Биз бугунги кунда тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг асосчиларидан бири, буюк француз олими Фредерик Жолио-Кюри сўзини яхши эслаймиз. У 1949 йилнинг баҳорида Парижда ўтган тинчлик тарафдорларининг биринчи Жаҳон конгресси делегатларига мурожаат қилиб шундай деган эди: «Биз бу ерга тинчлик тўғрисида илтимос қилиш учун тўпланганимиз йўқ. Биз уруш оловини ёқувчиларни ўзларининг ёвуз ниятларидан воз кечишга мажбур қилиш учун тўпланганмиз».

Ядро урушининг бемаънилигини яхши тушунувчи олимларнинг овози бугун бутун планетада баралла янграмоқда. Бу овоз Москвада ўтган 800 минг кишилик урушга қарши манифестацияда, Париж ва Лондон, Нью-Йорк ва Мадриднинг кўча ва майдонларида шу кунларда кенг жамоатчиликнинг қуролланиш пойгасини жиловлашни талаб қилиб ўтаётган оммавий намойишларида баралла янграмоқда.

Илм-фан ютуқлари тинчлик ишига, инсоният бахт-саодати учун хизмат қилиши керак. Планетанинг энг яхши олимлари қанотли ракеталар, нейтрон бомбалар, химиявий, бактериологик, космик қурол-яроғларнинг янгидан янги турларини яратиш учун ижод қилмасликлари лозим. Минглаб лабораториялар, конструкторлик бюролари, энг замонавий илмий-тадқиқот аппаратлари инсон меҳнатини, унинг ҳаётини енгиллаштирувчи янада такомиллашган системалар яратиш учун хизмат қилиши даркор. Бугунги кунда инсоният олдида қанчадан қанча долзарб муаммолар турибди. Уларни фан арбобларининг ижодий изланишлари, мўътабар фикрларигина ҳал қилиши мумкин. Уларнинг илҳоми жамиятга ерни яшартириш, янги ва ажойиб шаҳарлар яратиш, ер ости бойликларини ва коинотнинг бепоён бўшлиқларини ўзлаштириш учун, инсониятнинг келгуси авлоди тинч ва бахтли яшаши учун керак.

Биз, Ўзбекистон фан арбоблари ўз овозимизни барча тинчликсевар кучларнинг ялпи даъватига қўшамиз — қуролланиш пойгаси тўхтатилсин, планетада тинчлик сақлаб қолинсин! Бугунги кунда инсоният олдида бундан кўра масъулиятлироқ вазифа йўқ. Биз урушга, халқаро муносабатларда куч ишлатишга қатъиян қарши чиқамиз. Социализмга қарши «салб юриши»ни авж олдирганлар шуни билиб қўйсинларки, тарихни орқага қайтариб бўлмайди. «Першинг»лар ва қанотли ракеталарни кўпайтиришга йўл йўқ! Тинчлик учун буюк курашга кенг йўл!

С. Ҳ. СИРОЖИДДИНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги,

Г. А. ПУГАЧЕНКОВА,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси,

В. В. КИМ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси,

Ю. Т. ТОШПЎЛАТОВ,
химия фанлари доктори.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

ҲАЙРАТ ТОШҚИНИ

Манглай тери билан ер шўрини ювиб, юқори ҳосил олаётган, ақл бовар қилмаган мўъжизалар яратиб, омилкорлик билан меҳнат самараларига эришаётган, ўлканинг саф олди хўжаликлари қаторида одим отаётган хоразмликлар шижоатидан ҳайратга келиб, бир олам таассуротлар билан қайтдик. Энди ўз илҳомимиз билан озми-кўпми пахтазор лочинларининг кучларига-куч, ғайратларига-ғайрат, кайфиятига кайфият қўшиш — дил муддаомиз.

ПАХТАГА САФАРБАРЛИК РУҲИ далаларда, ёш-қари, катта-кичик хоразмликлар жасоратида намоён: на аэропортда, на кўчаларда, на ташкилотлар эшиги ичитошида деярли одам кўринмайди. Область партия комитетига йўл олдик. У ерда пахта штабидаги навбатчи ўртоқдан бўлак кимсани тополмай ҳайрон бўлиб турсак, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари Мадиёр Худойберганов келиб қолди.

— Пойқадамларингиз қутлуғ келди, — деди биз билан кўришаркан биринчи секретарь, — республикамиз партия ва ҳукумати ўлканинг меҳнат аҳлига Мурожаат йўллади. Шу ҳаётбахш даъватга алоқадор юмуш билан бирров идорага келувдим, қандай яхши бўлди. Хуш келибсизлар! — У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Мурожаати чиққан газетани қўлдан қўймас эди.

Бу пайтда қош қорайиб, шаҳар чироқлари ёна бошлаган. Огаҳий номли Хоразм область музикали драма ва комедия театрининг янги биноси кўзни олар, бири-биридан кўркам кошоналар дилга сурур бағишларди.

— Хоразм ва унинг машҳур одамлари, воҳадаги улкан ўзгаришлар ўзларингизга маълум, — дея сўзида давом этди Мадиёр Худойберганович, — областнинг ўлка миқёсидаги ўрни ҳақида гап кетганда бир мисолни келтириш жоиз: у республика территориясининг кичик бир қисмини ташкил этади. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот миқдори эса ўн процентни ташкил қилади. Аҳоли тиғиз, ўзлаштириладиган қўриқ ерлар деярли йўқ. Мунтазам суратда фойдаланиб келинаётган ернинг ҳосилдорлигини ошириш ҳаётимиз тақозосидир, бу қайсидир маънода йирик шаҳарларда ер тиғизлиги боис кўп қаватли уйларнинг миқдори ошиб боришини эслатади кишига.

Авваллари Амударё суви лойқаланиб оқар эди. Чўкинди тупроққа ўтириб, ерни «бойитар», унумдорлигини оширарди. Энди нима бўляпти? Туямўйин бунёд этилгач чўкинди сув омборида тиниб, далаларга зилол сув оқмоқда. Натижада ернинг кучига-куч қўшилмаяпти. Энди қумлоқ ерларга четдан тупроқ келтириб солишга ва шу тариқа қум устини қоплашга тўғри келяпти. Табиийки, бу сув йўлларини ҳам бетонлашни тақозо этади. Мавжуд бетон заводларимиз талабга жавоб бермайди, уни кўпайтириш керак. Аммо оҳак, тош, цемент каби материаллар ўзга ёқлардан, узоқ-узоқлардан келтирилади — бу яқин орада тоғ йўқ, дарёмизда тош йўқ. Еримиз шўр... Хуллас, бу каби қатор муаммолар бўлишига қарамасдан, областимиз меҳнаткашлари яратаётган мўъжизаларни кўриб баҳридилингиз очилади, қалбингиз қувончга тўлади. Минг эшитгандан, бир кўрган афзал...

Кўчалар кимсасиз, дўконлар берк. Сотувчилар ҳам, эл ҳам далада. Машиналар қатнови камайган.

— Пахта йиғим-терими халқимизнинг энг шарафли, масъул ишидир. Айни кунларда етмиш ёшдан етти яшаргача — барча ўз ўрнини пахтазорда, деб билади, — дейди ҳамроҳимиз, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, шоир Эркин Самандаров. — Шуниси қувончлики, кейинги йилларда мен областимиз хўжаликларида бўлганимда ажойиб бир кайфиятни сезаётирман, пахтакорлар пешана тери билан етиштирган ҳосилларини ёрдамчиларсиз териб олишга иштиёқманд. Чунки, меҳнат қилган киши унинг самарасини бошқаларга нисбатан кўпроқ қадрлайди. Қолаверса, ёрдамга чиқиши лозим бўлган кишиларнинг ҳам ўз юмуши бор. Гарчи шундай бўлса-да, областимиздаги барча киши ўзини пахтакор, деб ҳис этади. Шу боис ҳали тонг бўзармай далага чиқар бўлсангиз этак-этак пахта тераётган замондошларимизни кўрасиз. Уларнинг муроди битта: етиштирилган «оқ олтин»ни эрта йиғиб-териб олишдир!

ГУРЛАН РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИГА келганимизда эшикдаги эълонга кўзимиз тушди: «Ҳамма — пахтазорда, Сизни ҳам пахтазор кутади!» Бу эълон ҳар қандай кишига: «Хўш, шундай долзарб паллада сиз нега халқ ишидан четда юрибсиз!» деяётгандек туюлади. Бу даъват бизга жуда маъқул тушди.

Район партия комитетининг биринчи секретари Шоназар Жабборов билан бирга далаларни айланар эканмиз, чаман бўлиб ётган поёнсиз пахтазорлар бизнинг эътиборимизни доимо ўзига жалб этиб турди. «Оқ олтин» хазинаси. Оппоқ тиғиз чаноқлар бир-бирлари билан ачомлашиб, ошиб-тошиб ғўза таналарини бекитиб ётар эди.

— Кўп далаларда ҳали биринчи терим бошланганича йўқ, — дейди биринчи секретарь, — аммо ҳозирданоқ планни тўлдириб қўйган бригадаларимиз анча.

Умумий ер майдони 19 минг гектар бўлган, шундан 8 минг 640 гектарида мўл пахта ҳосили етиштираётган район далаларида янги ҳосил хирмонлари сарбаланд. Шоназар Жабборов ҳар бир карта ёнидан ўтаётганимизда: «Мана буни қаранглар!», деб қувончини биз билан баҳам кўришдан ўзини тиёлмасди. Гурлан канали кўпригидан ўтаётганимизда куйманиб юрган йигитни учратиб, тўхтадик.

— Ўзимизнинг Қурёз-ку, — деди Эркин Самандаров. — Хабарларингиз бўлса керак, яқинда «Известия»да бобоси, отаси ва ўзининг сурати чиқди. Уччовиям пахтакор.

Кейин билсак, Қурёз Йўлдошевнинг бобоси Йўлдош Отажонов коллективлаштиришнинг дастлабки йиллари мироб, кейинчалик 24 йил бригада бошлиғи бўлиб ишлабди. Энди — пенсионер. Ўғли Карим Йўлдошев ҳам отаси севган касбга — пахтакорликка кўнгил қўйибди. Қурёз — Каримбойнинг ўғли. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати. Ота-боланинг бригадалари далалари ҳам ёнма-ён. Одамлари ҳам тенг ҳисоб. Кунлик пахта топширишда гоҳ отаси ўзиб кетади, гоҳ боласи. Қурёз — олий маълумотли педагог. У ҳам касбини ташлаб, бригадирликка — пахта илмига кўнгил қўйган. Яна олий ўқув юртида — Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтининг сиртқи бўлимида таълим оляпти.

* * *

... Қорақалпоғистоннинг Беруний райони шундоққина дарёнинг нариги ёғида. Гурлан районининг Берунийга туташ ерлари яқиндагина қамишзор эди. Энди Қурёзнинг отаси — Карим Йўлдошев бригадаси ерлари. Эҳ-ҳе... Озмунча меҳнат сарфланмади шу ҳолга келгунича бу ерлар?! Теп-текис далалар. Жўхоризорлар. Боғ-роғлар. Таърифи достонга сиғмас пахта далалари. Ҳу, Қурёз далаларига ёндош ерларда 500 туп гужум дарахти бўй чўзяпти.

Бундай манзарани Гурланнинг ҳамма жойида учратдик, кўриб қувондик.

* * *

— Менга қара, Карим, — дейди гоҳо ўғиллари билан далаларни айланаркан нуроний отахон Йўлдош бобо ўғлига, — яна сал сусткашлик қилсанг, ўғлинг Қурёз бу йил ҳам сени доғда қолдириб кетади. — Шундай дейди-да, ўз тажрибасидан келиб чиқиб, «уни ундай қилиш керак, буни бундай қилиш керак», дея тушунтириб кетади.

Ҳаваси келади, кишининг. Ота-бола, невара... Бир-бирини тергашади, куйинишади. Ташвишлар ҳам шерик. Ота-бола бу йил ҳам мажбуриятни олтмишдан оширамиз, деб дангал сўз беришди.

— Пудратчилик ишимизда жуда қўл келяпти, — дейди Каримбой. — Аввалига бу усулдан ҳеч иш чиқмаса керак, деб ўйладик. Ундан биринчи йил фойдаланяпмиз. Аммо натижаси ҳозирданоқ кўриниб қолди. Одамлар ҳосил қанча кўп бўлса, даромадлари шунча кўпайишини тушунишди. Бир-бирига назоратчи бўлиб қолишди. Шуниси маъқул.

— Елкаси ерга тегмаган машъал Хоразмимизда бундай фидойиларнинг сони юзлаб топилади, — дейди Киров номли колхознинг раиси Фарҳод Бобожонов. — Бу йил биз ҳам 1008 гектар ердан 4570 тонна пахта етиштириб, ҳосилдорликни 45 центнерга етказиш ниятидамиз. Тўлибой Холмирзаев, Гулим Оллаберганов каби «пўлат от» суворийларининг, Дилдор Нуруллаева, Солия Бобожонова сингари теримчиларимиз шижоатини кўрсангизлар эди!..

Шу райондаги «Коммунизм» колхозига ўтарканмиз, йирик бу хўжаликнинг раиси Алексей Ким бизни жиккак, беоромликдан кўзлари киртайиб қолган, чамаси оппоқ соқолини олишга ҳам вақтини қизғанган бир киши томон бошлади.

Ҳамроҳимиз, область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Рустам Худойберганов областда бўлиб ўтган ва бўлаётган бир-биридан ҳаяжонли воқеаларни бизга йўл-йўлакай тўлқинланиб гапириб келади.

— Боя сизларга айтган тиниб-тинчимас Оллам Маткаримов шу киши бўлади. 7-бригада бошлиғи, ҳам шу колхозда, ҳам Улуғ Ватан урушида, ҳам меҳнатда матонат кўрсатган, иккита Ленин ордени, Октябрь революцияси ва яна қўша орденлар билан тақдирланган. Пахта илмини сув қилиб ичганлардан. Зап очеркбоп пахтакор...

— Мени кўкка кўтаряпсизлар, шекилли, — деди яқинлашарканмиз Оллам Маткаримов саломлашаркан. Кейин у Шоназар Жабборовга юзланди:

— Ёшулли, энди шу... ёрдамчи бермасангиз бўлмайдиган кўринади.

— Бўлмайди, — жиддий деди Жабборов, — яқинда ёрдамчи кераклмас девдингиз-ку, ахир?

— План-ку, тўляпти. Мажбурият ҳам ошиб кетиши аниқ. Ҳаво ёмон келиб қолсами! Ҳосилни қаранг. Далага сиғмайди... Увол бўлмасин дейман-да.

Одатдагидай, биз Оллам Маткаримов ҳаёти ва ишлари ҳақида тўхталиб, келгуси орзуумидлари ҳақида сўрадик.

— Орзу дейсизларми? Ҳамишадагидай-да: тинчлик бўлса, деҳқончилигимиз мана шу кўриб турганларингиздай ҳар йили бароридан келаверса, сиҳат-саломатлигимиздан айирмаса, бас. Ҳеч нарсадан камчилигимиз йўқ. Партия-ҳукуматимиз эътиборидан бошимиз кўкда...

ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИ БИР ОЛАМ бу инсон билан хайрлашиб, йўлга тушганимизда кун ярмидан оққан, қуёшда товланиб ётган пахтазор далалар жимирлар, теримчилар бош кўтаришга вақт ажратишни ўзларига раво кўрмай, чаққон ҳаракат қилар, терим машиналарининг овози бир-бирига қўшилиб янграр, кишида ғайрат туйғуларини жўш урдирарди.

Бир пайт йўл четида фартукларини тарозига тортаётган теримчиларни учратдик.

— Гулиммат Ҳайтметов бригадаси, 18-бригада — деди яна Рустам Худойберганов. — Боя мириқиб суҳбатлашганларингиз Оллам Маткаримовнинг шогирди.

Сўзга колхоз раиси Алексей Ким илова қилди:

— Гулиммат ҳам пешқадамларимиздан. Ленин ордени кавалери, ўзи 4-курс студенти. Агроном бўлади яқинда. Ёш...

Гулиммат ўзини ноқулай сезиб, пахта ўлчатаётган ёш қизларни кўрсатди...

— Буларни қаҳрамон, деса бўлади. Мана буниси Шарифа Искандарова. Ёнидагиси Гавҳар Қаландарова. Ҳар куни 180 килограммдан пахта теришяпти. Ҳозиргача 5—7 тоннадан пахта уюшди. Чарчаш нима — билишмайди.

Шарифа билан Гавҳар ийманиб, кетсак бўладими? дегандай, вақтлари зое ўтганидан афсусланишаётгандек. Уларнинг чеҳраларида ташвиш кўриниб турарди. Қизлар ҳуркак оҳулардай ўзларини яна пахтазорга уришди.

Гулиммат бу йил 1200 тонна пахта бермоқчи. 205 гектар пахта майдони бор. Ерлари яхлит.

Даланинг эса поёни кўринмас, ғўзалар одамга бўй бермайди. Тубидан учигача ҳосил. Кўпчилик ғўзалардаги очилган чаноқларни санадик. Ғўзаларнинг учигача чаноқ...

* * *

Шундай қилиб, сафаримиз давом этаверди, бири-биридан чайир меҳнат қаҳрамонлари, уларнинг деҳқонча самимий сўзлари қалбимиздан жой олаверди. Алқисса, шу районнинг «Коммуна» колхозига ўтдик. Раис Аминбой Вафоев жуссаси миқти, ўз ишига меҳр қўйганлиги юз-кўзи, гап-сўзи, ҳаракатида кўриниб турарди.

Тўғри бўлиб чиқди. 85 коммунисти бўлган бу колхоз авваллари қолоқ бир хўжалик экан. Одамлари ҳатто ўз хўжаликларига кета бошлаган, хутор системали, йўллари дўбирдўққи, маданий жиҳатдан орқада бўлган бу колхозни энди таниб бўлмайди. Йўллар равон, шинам посёлка, ясли, шифохона, дала шийпони ва бошқа бинолар қад кўтарган... Бу йил ҳосилдорликни улар 50 центнерга чиқаришмоқчи. План тўлиш олдида. Тўртта комсомол-ёшлар бригадаси далаларда жавлон уриб, хирмонлар юксалишига муносиб улуш қўшишмоқда.

— Бизнинг долзарб ишимизда бригада пудрати усули жуда қўл келяпти, — дейди хўжалик раиси. — 18-бригадамизда атиги 13 хонадон бор. Шуниси сизларга қизиқ туюлиши мумкин: ҳар бир хонадонимиз бутун бошли бир звенони ташкил этади. Бригада бошлиғи Йўлдош Бобожонов жуда ҳам фидоий, у бош бўлган бригада 83 гектар пахта майдонига эга. Рўзим Ўрозбоев бутун оиласи билан ана шу бригада далаларида меҳнат қилади. Ҳали айтганимдек бу оила ҳам бир звено. Рўзим Ўрозбоев асли темирчи. Бир ўғли врач, яна бири ўқитувчи, келини ҳам врач. Улар далада жавлон урганда Рўзимнинг 9-синфда ўқийдиган ўғли ҳам қараб турмайди. Хуллас, бу оила ихтиёрида 10 гектар пахтазор бор. Бригада пудратига ўтилмасдан бурун ана шу ерда атиги 2 минг сўм даромад олинган. Энди бу кўрсаткич 5 минг сўмга юксалди. Бу оилада, афсуски, тракторчи йўқ, шу оилада тракторчи ҳам бўлганида эди, табиийки, ялпи даромад уларнинг ўзига тегишли бўлур эди. Бригада пудрати усули самараларини кишиларимиз тушуниб қолишди.

— Колхознинг футбол командаси бор. Ҳозир область мусобақаларида фаол иштирок этаётган колхоз футболчилари иккинчи ўринни эгаллаб туришибди, — дейди Рустам Худойберганов, — умуман хўжалик ҳар томонлама шаклланган.

Биз Янгибозор районидаги «Правда» колхозида бўлганимизда ҳам жуда қувончли ишларнинг шоҳиди бўлдик. Хўжаликнинг шу кунларда ҳар куни 3,5-4 процент миқдорида пахта топшираётган ва мавжуд пахтазори 1140 гектар ерни ташкил этадиган Юсуф Мирзаев, Ўрали Матмуродов сингари пешқадам бригадирлари, Шарифбой Йўлдошев каби ўт-олов механизаторлари, Тўлғаной Юсупова сингари қалби қайноқ чеварлари партия ва ҳукуматимизнинг Мурожаатига лаббай деб жавоб қилиб, меҳнатда барчага ўрнак бўлмоқда. Ана шу азаматларнинг фидокорлиги ва жонбозлиги туфайли хўжаликдаги кунлик кўрсаткич борган сари ўсиб бормоқда.

* * *

ЯНГИБОЗОР РАЙОНИДАГИ «Ленинизм» колхозида биз ажойиб ишнинг гувоҳи бўлдик. Бу хўжаликнинг тиниб-тинчимас миришкорлари хилма-хил ширин-шакар қовун-тарвузлар етиштираётир. Маълум бўлишича, республикамизда қовуннинг 50 га яқин тури бор экан. Хўжаликнинг қайси бир аъзоси билан суҳбатлашманг, ҳар бир қовуннинг ўз фасли ва ўзига яраша тарихи борлигини беш қўлдек билишига гувоҳ бўласиз. Улар қовуннинг тилимига тил тегизиши биланоқ, бу фалон қовун деб айтишади. Колхоз раиси Хўжамурод Сафарниёзов ҳам, хўжалик азаматлари ҳам ўзлари етиштираётган қовунларидек ширинсухан, ўзбек қовунининг довруғини оламга таратаётган ана шу азаматлар даврасида гурунглашиб ўтирганимизда қўшни Шовот район партия комитетининг биринчи секретари Раҳим Тоҳиров ҳузуримизга келди. Табиийки, гап мавзуи ўзгарди. Суҳбат шовотликларнинг меҳнати ва етиштираётган баракали ҳосилига кўчди. Биз Шовотга бормасимизданоқ райком секретарининг ҳикояси орқали шовотлик пахта ва шоли усталарининг қизғин ҳаётлари ҳақида ёрқин тасаввурга эга бўлдик. Шуниси ҳам борки, Шовотда махсус картошкачилик совхози ҳам ташкил этилган. Бу хўжалик бу йил картошкадан мўл ҳосил етиштирди. Район меҳнаткашларининг турмуш маданияти ҳам кишининг ҳавасини келтиради. Аҳолининг аксарияти шаҳар типидаги посёлкаларда истиқомат қилади. Районда пахтакорлар ва чорвадорлар, шоликорлар — барчаси бирдек замонавий талабларга тўлиқ жавоб берадиган турар жойларда истиқомат қилишади. Уларнинг турмуши фаровон.

250 гектарлик ажойиб оромгоҳ — парк ҳам, 20 минг кишилик стадион ҳам, она-болалар касалхонаси ҳам — халқ хизматида.

— Яқин орада санаторийлар, иккита темир-бетон заводи ва мармар заводи ишга туширилади, — дейди райком секретари Р. Тоҳиров. Шуниси муҳимки, бу йил ғўзаларимиз баравж, на фақат планни, балки мажбуриятни ҳам ошиғи билан бажарамиз. Яқинда районимизда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидов бўлган эдилар. Маданий ўзгаришлар ва қилинаётган ишлар билан танишгач, у киши: — районингизда 12 та йирик хўжалик бор. Ҳар қандай ишга қўл урса уддалашга қодир, дедилар. — Қани эди шу хўжаликларнинг ҳар бирида 200 ўринли қўш қаватли болалар боғчалари бўлса!

Биз бу кўрсатмани йил охирига етмасданоқ тўлиқ амалга оширамиз. Ҳаммаси бўлиб 2400 ўринли болалар боғчалари қурилиши шу кунларда ниҳоясига етай деб турибди...

Раҳим Тоҳиров райондаги ижодкорлик ишлари ҳақида камтарона ҳикоя қилди. Бу ерда қилинаётган катта ишлар билан танишганимизда биз шунга амин бўлдик. Ҳа, шовотликлар, шовотликларгина эмас, бутун хоразмликлар даврдан илгарилаб кетишяпти. Шовот районидаги ободончилик ишлари, меҳнаткашларнинг маданий-маиший турмуши район партия комитети аъзолари ва депутатлар назоратида. Бу эса ўз навбатида катта самаралар бераётир.

* * *

ХОНҚА РАЙОНИ Хоразмнинг пешқадам районларидан биридир. Районнинг Ленин орденли Охунбобоев номли колхози меҳнаткашлари пахта йиғим-теримида барчага ибрат бўлмоқда. Бу хўжалик марҳум Аҳмаджон Юсупов раислик қилган кезлардаёқ ҳар томонлама шаклланиб қўлга киритилган ютуқлари билан республикага танилган эди. Колхоз азаматлари ҳамон ўша ташаббускорликни ва пешқадамликни қўлдан чиқаришгани йўқ. Ҳозир бу хўжаликни Хонқа пахта тозалаш заводининг собиқ директори, ташаббускор коммунист Машариф Абдуллаев бошқармоқда.

— Қўш орденли Машариф ака республикада хизмат кўрсатган экономистдир, — дейди район партия комитетининг биринчи секретари Маркс Жуманиёзов. — Машариф акам хўжалик экономикасини янада кўтариш учун тинмай меҳнат қилмоқда. Районимиз ~10600 гектар ерга пахта экади. Ана шунинг 1868 гектари Охунбобоев номли колхозга қарашли. Хўжалик пахтакорларининг бу йилги марралари — 52 центнер. Улар шу кунларда 10 минг тонналик хирмонни тезроқ барпо этиш учун фидокорона ишлашмоқда. Хўжаликнинг яна бир диққатга сазовор томони шундаки, улар бу йил ялпи ҳосилни ёрдамчисиз териб олишмоқчи.

Биз Охунбобоев номли колхоздаги фидокорона меҳнат жараёни билан танишар эканмиз, улар пахта илмининг чинакам усталари эканлигига иқрор бўлдик. Пахта уларнинг сурури, шарафи, ҳаётларининг маъносига айланган. Шу кеча-кундузда колхоз далаларида 30 та «зангори кема» баракали меҳнат қилмоқда. Икки сменада ишлаётган олтмиш механизатор фидокорона меҳнат қилиб, «оқ олтин» хирмонини кун сайин юксалтирмоқда. «Зангори кема»лар ёнида кўчма устахона, кўчма заправка, кўчма ошхона ва кўчма ётоқхона мавжуд. Бунинг устига терим машиналари жавлон ураётган пайкаллар бегона ўтлардан батамом тозаланган. Барча шароитнинг муҳайёлиги ишнинг унумдорлигини ва сифатини таъминламоқда. Мурожаатдан илҳомланган механизаторлар «зангори кема»ларнинг бир сония бўлсин тўхташига йўл қўйишмаяпти. Бу эса табиийки, меҳнаткашларнинг кайфиятига кайфият қўшмоқда. Хўжаликда кўрсаткич тобора ошиб бормоқда.

✦ Машъал Хоразм области меҳнаткашлари ҳар доимгидек ҳосил учун курашда жонбозлик кўрсатишаётир. Бу ерда иш оқилона ташкил этилганлиги, машиналар қувватидан унумли ва самарали фойдаланилаётганлиги туфайли пахта, шоли ва бошқа экинлар ҳосилини йиғиштириб олишда тобора қувончли ютуқлар қўлга киритилаётир. СУРАТЛАРДА: 1. Урганч районидаги Охунбобоев номли колхознинг илғор бригада бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Раҳимбой Бобожонов. Бу бригада аъзолари 100 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил йиғиштириб олишга аҳд қилишган. Улар ваъдага вафо қилиш учун пахтазорларда мардона меҳнат қилишяпти. 2. Хива районидаги қўриқ «Қорақум» совхозининг илғор бригада бошлиғи Исмоил Салаев. Бу йигит совхознинг 6 минг тонналик шоли хирмонига муносиб ҳисса қўшиш учун курашяпти.

Н. Муҳаммаджонов ва Қ. Отаев (ЎзТАГ) фотолари.

Звено бўлиб ишлаётганлардан яна бири Доно Ҳожиева оиласидир. Донохон тўққиз фарзанднинг онаси. Экипажда унинг турмуш ўртоғи, шунингдек фарзандлари Зулфия ва Қувондиқлар ҳам механизатор. Унинг бир қизи Тахиатошда тарбиячи, шунингдек, бир қизи техникумда мураббий. Бир ўғли колхозчи, Шарифжон эса қурувчи, колхоздаги посёлкаларнинг юзага келишида унинг ҳам катта ҳиссаси бор.

ДОНО ҲОЖИЕВА — РАЙКОМ АЪЗОСИ, донгдор пиллакор. Боз устига у сут соғувчи, ҳозиргача 2,6 минг литр сут соғди. Тағин Донохон райондаги теримчиларнинг пешқадами. Шу кунларда 200 килограммдан ошириб пахта теряпти!

— Бу хўжаликнинг паст-баландидан, одамлари табиатидан азалдан хабардорман, — дейди колхоз раиси М. Абдуллаев. — Колхозимиз ҳар томонлама ривожланган, кишиларимиз фаровон яшашади. Айниқса, биз маданий турмушнинг юксалишига алоҳида эътибор беряпмиз. Ҳосил йиғим-теримида ВЛКСМ XVIII съезди делегати Рустам Отажонов, Фароғат Отажоновалар экипажи, ака-ука Мадраим ва Бахтиёр Собировлар экипажи бошқаларга намуна бўлишяпти. Ана шундай оилавий экипажларнинг шижоатли меҳнатлари туфайли аксар бригадалар ва звеноларимиз бир кунда 18 процентгача пахта топширмоқда. Хўжалигимизда «Сарапаён гуллари» ансамбли пахтакорларимизга концертлар қўйиб беришмоқда ва уларни меҳнат зафарлари сари илҳомлантирмоқда.

* * *

Далалардан далаларга, чаман бўлиб ётган пайкалларга ўтганингиз сари ҳайрат тошқини сизни ҳаяжонга солади. Бугунги кунимизнинг бунёдкор қаҳрамонлари жасорати ҳар қанча таҳсинга сазовордир. Беихтиёр уларга яшанг, азаматлар дегинг, келади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Ким бошлиқ Ал-Хоразмий номидаги шоличилик совхози 3,5 минг гектар ердан 26 минг тоннадан зиёд шоли олаётганлиги кимни тўлқинлантирмайди, дейсиз. Қарийб минг гектарлик ҳовузларга эга бўлган ва мамлакатимиз меҳнаткашларига ҳар йили юз тонналаб балиқ жўнатаётган Бекжон Жабборов бошлиқ СССР 60 йиллиги номли Хоразм балиқчилик комбинатида амалга оширилаётган ишлар ўзининг кўлами ва улуғворлиги билан кишини ҳайратга солади.

Биз машҳур Қиёт қишлоғида бўлдик. Бу қишлоқ Огаҳий, Мунис каби классик адабиётимиз намояндаларининг қадамжойидир. Огаҳий эккан ва 150 ёшдан ошган тут дарахти кўкка бўй чўзиб турибди. Унинг атрофи пахтазор. Пахтазорда эса меҳнат сурури ҳукмрон. Табиийки, биз Огаҳий қадамжоси бўлган Қиётдан ўта туриб, бу ерда шоирнинг уй-музейи бунёд этилса, шоир ҳайкали ўрнатилса, деб орзу қилдик...

ДАЛАЛАР ЧАМАН БЎЛИБ ЁТИБДИ. Тонгни шомга улаб, меҳнат қилаётган хоразмлик азаматлар тезроқ кўзлаган маррага етиш учун бутун кучларини сафарбар этишмоқда. Ҳосил тўйи тантаналари яқин.

Булутлардан баландда
Йўл олдик Хоразмга,
Қанотларнинг тагида
Қолиб кетди Она Ер.
Ана боғу дарё, кўл,
Чўлу қишлоқ, қўрғон, қир
Тўтиё тупроқдан-да,
Қил ўтмас орамиздан.

Чарх урамиз зум ўтмай
Урганчнинг тепасида.
Она Ерга урилар
Дулдулимиз оёғи,
Оғушига тортади,
Гул водийнинг ҳар ёғи,
Юраклар талпинади:
«Бўлсайдик Хивасида!..»

Ёпирай!.. Кириб бордик
Ўтмиш дарвозасидан,
Бошсиз чавандоздай жим
Мунглиғ Калтаминори.
Ҳу нарида улуғвор
Қўр тўкар катта минор —
Ислом хўжа сўзлайди
Кечган кузу ёзидан.

Тош йўлаклар сукутин
Қадамлар тилкалайди,
Гувранади ўтмиш ҳам...
Кирдик карвонсаройга,
Дўконлари лиқ тўлиқ
Ўхшар минг қўйли бойга,
Нақшиндор усталарнинг
Сирин диллар тилайди.

Толиқдик Ичан қалъа
Кўчасида, йўлида.
Ланг очди табақасин
Полвон дарвозаси,
Сарой-у, миноралари
Тингладик овозасин,
Маҳмуд мақбарасида
Қотдик ҳайрат қўлида.

Аваз Ўтар аҳдидан,
Махтумқули дарсидан.
Нақшин қўшиқ куйларди
Ҳайхотдек мадрасалар.
Тошҳовли устунлари —
Боболардан шоҳ асар,
Не улуғлар нафаси
Келарди ҳар сасидан.

... Ичан қалъа, сўзлаб бер,
Кўҳна аркнинг аҳлидан,
Паҳлавон Маҳмудингдан
Айтиб бергил мангу байт!
Кимлар келиб-кетмаган
Ота дарвозангдан айт!
Қаддинг ёйдек букилмиш
Қайси душман қаҳридан...

Аминхондан айта қол,
Ҳарамларинг нега жим,
Жавобмидир тош йўлу
Нақшларнинг садоси!
Ё қўйнингда ниҳондир
Бегуноҳлар сазоси,
Ё сен ўтмиш руҳини
Алқагувчи мунажжим!!..

... Ўтмишдан қайтар эдик
Бугуннинг ташвишига.
Ҳаёлчан чиқиб келдик
Баланд Қўш дарвозангдан.
Дишан қалъа ранг олиб
Замона парвозидан,
Аро берарди бу пайт
Қаранг, ичу тошига...

Ҳорғин бир сўлиш олдик
Эслаб, ўтмиш оразин,
Боқаркан далаларга —
Истиқболнинг тахтига
Булутлардан баландда
Қайтарканмиз пойтахтга,
Ҳу, пастда хушлашарди
Яшнаётган Хоразм!

Назир САФАРОВ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси,
ОТАЁР.

АХБОРОТ

ВАҚТДАН ЎЗИБ

«Сирдарьяводстрой» трестининг автогрейдерчиси Исмоил Давлатов 1987 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига ишлай бошлади. У йил бошидан бери пландаги 76,5 минг куб метр ўрнига 195 минг куб метр тупроқ сурди. Трестнинг Комсомол районидаги бўз ерларни ўзлаштираётган бошқа механизаторлари ҳам юксак меҳнат унумдорлигига эришмоқдалар.

МЕВА ҚУРИТИШ УЧУН

Тўрақўрғондаги мева қуритиш заводида бир сменада бир тонна мевани қуритиб берадиган серунум агрегат ўрнатилди. Агрегатни Белгород областидаги Шебекино машинасозлик заводининг коллективи тайёрлади. Янги агрегат эски қуритиш камераларига қараганда анча самарали ва тежамли ишлайди. Заводда маҳсулотни ювадиган, саралайдиган ва қадоқлайдиган янги ускуна ҳам ўрнатилди.

ҚЎЛ МЕҲНАТИГА БАРҲАМ БЕРИЛДИ.

«Средазсельхозмаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб чиқариш ўзлаштирилган такомиллаштирилган агрегат полиз экинлари уруғини олишда қўл меҳнатига барҳам беришга кўмаклашади. Янги машина серунумлилиги билан ажралиб туради. Машинани тайёрлашда қиммат турадиган подшипниклар ўрнига металл ва securityдан ишланган деталлардан фойдаланилмоқда.

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШЛАРИ ИНДУСТРИЯСИ

Намангандаги экспериментал қишлоқ қурилиши комбинатининг биринчи навбати лойиҳадаги қувватга эришди. Бу ерда уй-жой, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш объектлари қуриш учун 36 хил конструкция ишлаб чиқарилади. Бу йил комбинатда 38 минг куб метр темир-бетон ишлаб чиқариш мўлжалланади. (ЎзТАГ).

«МУХБИР»—«КОРРЕСПОНДЕНТ» 1984 ЙИЛДА

«Мухбир» — «Корреспондент» ижтимоий-сиёсий ойлик журнал бўлиб, у 1918 йилдан буён нашр этиб келинмоқда. Матбуот, радио, телевидение ишининг илғор тажрибаларини ҳар томонлама ёритиб бориш, редакциялар тайёрлаган материаллар ва газета ходимларининг муваффақиятларини кенг пропаганда қилиш унинг энг муҳим вазифаларидан ҳисобланади.

Журнал коллективи келгуси йили иш фаолиятини кучайтириб, қатор янги рубрикалар очиш, мавзу доирасини кенгайтириш йўлида изланмоқда. Аввало, «Матбуотга партиявий раҳбарлик», «Тажриба, ташаббус», «Сўзимизнинг таъсири», «Ишимизнинг сифати», «Союзимиз — ижодий», «Ижодий учрашувлар клуби» каби анъанавий рубрикалар остида матбуотимизнинг ҳозирги кунги энг муҳим проблемалари ҳақида баҳс юритадиган материаллар бериш давом эттирилади. Ўзбекистон ССРнинг 60 йиллик юбилейи муносабати билан «Мухбир» — «Корреспондент»да «Республикамни тараннум этаман» умумий сарлавҳаси билан туркум материаллар эълон қилиш кўзда тутилмоқда. Уларда республикамиз областлари ва районларининг иқтисодий, маданий, ижтимоий ҳаётига оид мақола, лавҳа ва корреспонденциялар эълон қилиш планлаштирилган.

Журнал журналистиканинг асосий кучи профессионал ходимлар, штатсиз авторлар, матбуот активларидан иборат эканлигини ёдда тутган ҳолда уларнинг ижоди, меҳнати, умуман фаолияти ҳақида очерклар ва хабарлар эълон қилиб боришда давом этади. Бундай материаллар учун «Журналистика ветеранлари», «Кўмакдошларимиз», «Актив — редакциянинг таянчи» умумий сарлавҳалари таъсис этилган. Айниқса, катта ижодий тажрибага эга бўлган, ўз вазифасини виждонан, малакали бажаришга интилаётган матбуот ходимлари ҳақида материаллар беришга эътибор кучайтирилади. Район газеталарининг иши ҳақидаги обзорлар, журналистларнинг ижодий ҳисоботлари ҳақидаги материалларга тез-тез ўрин берилади.

Ҳар доимгидек янги китоблар ҳақида хабарлар, рецензиялар эълон қилинади, нашриётлар ва полиграфия корхоналарининг иши ҳақида, китоб савдосининг қандай ташкил этилаётганлиги тўғрисида чиқишлар уюштирилади. Шунингдек, журнал саҳифаларида турли бадиий кўргазмалар, адабиёт ва санъат декадалари, кинофестиваллар, умуман, маданий ҳаётимизга оид йирик воқеалар ҳақидаги материалларни ҳам ўқиб туришингиз мумкин.

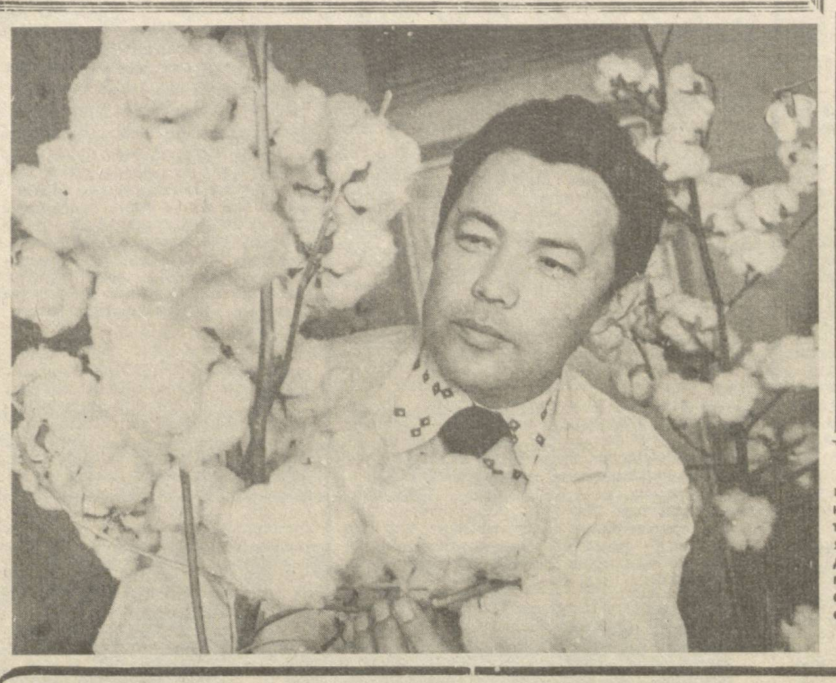

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар экспериментал биологияси институтида тезпишар, серҳосил, касалликларга чидамли, тола сифати тўқимачилик саноати талабларига тўла жавоб берадиган ғўзанинг янги навларини яратиш бўйича катта илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Суратда: пахтакор хўжаликларда кўп майдонга экилаётган «АН-402» ғўза навининг авторларидан бири, биология фанлари кандидати Файзулла Жониқуловни кўриб турибсиз.

В. Сироткин фотоси.

СПОРТ

ФУТБОЛ:

БИРИНЧИ ЛИГАНИ КЎЗЛАБ

Иккинчи лиганинг зона ғолибларидан иборат тўққиз команда ўртасида қуръа ташланди. Биринчи лигага йўлланма олиш учун курашадиган бу командалар уч группада ўзаро баҳс юритадиган бўлишди. Биринчи группа: «Иртиш» (Омск), «Металлург» (Липецк) ва 6-зона ғолиби. Иккинчи группа: «Знамя труда» (Орехово-Зуево), «Шахтёр» (Қарағанда), «Спартак» (Орджоникидзе). Учинчи группа: «Нефтяник» (Фарғона), «Крилья Советов» (Куйбишев) ва 9-зона ғолиби. Учрашувлар 23 октябрда бошланиб 12 ноябрда тугайди. Дастлабки куни «Иртиш» — «Металлург», «Шахтёр» — «Спартак», «Крилья Советов» ва тўққизинчи зона ғолиби ўртасида учрашув бўлади.

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

✦ **ЧИМ ХОККЕЙ.** Биринчи лига аёллар коллективлари ўртасида мамлакат чемпионати якунланди. Учрашувларни муваффақиятли ўтказган Самарқанднинг «Чевар» командаси 44 очко билан учинчи ўринни эгаллади. «Буревестник» (Суми) коллективи 49 очко билан фахрли иккинчи ўринга кўтарилди. «Андижанка» қизлари олий лигадаги ўринларини чемпионат ғолиби «Маяк» командасига бўшатиб берадилар.

✦ **ШАШКА.** Халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида ўтказилаётган «Тошкент тонги» Бутуниттифоқ мусобақасида иккинчи тур ўйинларидан кейин минсклик О. Садовская икки очко билан олдинда боряпти. Тошкентлик И. Кац ҳисобида 1,5 очко бор.

✦ **ТЕННИС.** Тошкентдаги «Динамо» теннис стадионида республика очиқ шахсий биринчилиги ўтказилди. Мусобақада кишиневлик Е. Владимировская билан И. Старжинскаялар фахрли ўринларни эгаллашди. Тошкентлик Н. Степанова учинчи бўлди. Шунингдек, у жуфт бўлиб баҳслашишда С. Юрченко билан биринчи ўринга кўтарилди.

ИНСОН САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Медицина фанининг йигирманчи аср биринчи ярмидаги изланишлари натижасида қўлга киритилган бемисл ғалаба ер юзида чизамиқ, бўғма, полиомиелит ва сил касалликларини тугатишга оид кашфиётлар бўлса, асримизнинг иккинчи ярмидаги улкан ютуқ юқумли сариқ касаллигини вужудга келтирувчи махсус вируслар борлигининг аниқланишидир. Юқумли сариқни келтириб чиқарувчи вируслар хусусиятлари ўрганилди, уларга хос бўлган муҳит, инсон организмида мосланиши ва касалликни қай йўсинда вужудга келтириши маълум бўлди. Бу борада эришилган ютуқлар аввало шуни кўрсатадики, инсоният ўртасида тарқалган юқумли сариқ хасталигини бир-биридан мутлақо ажралиб турадиган турлари бор экан. Уларга А ҳамда В вируслар деб ном беришди. А тури ўзига хос яшаш ва касаллик тарқатиш хусусиятига эга бўлиб, В вирусларидан бутунлай фарқ қилади. Шунинг учун ҳам бу икки хил вирус туфайли пайдо бўладиган хасталикнинг олдини олиш ҳам, уларга қарши кураш тадбирлари ҳам, беморларни даволаш услублари ҳам бошқа-бошқадир. Ушбу мақолада юқумли сариқ касаллигининг А тури, унинг келиб чиқиш омиллари, тарқалиши ва ўзига хос белгилари, бу хасталик тўғри даволанмаган тақдирда қандай оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақида сўз юритилади.

Илм-фанда исботланишича, юқумли сариқ касаллигининг А тури вируси бетоб бўлган кишиларнинг ичагида тезлик билан кўпайиш қобилиятига эга. Бетоб бўлган кишилар нажаси орқали, айниқса касалликнинг бошланғич даврида миллионлаб вирус ташқи муҳитга чиқади. Натижада бу вируслар сувга, озиқ-овқатларга тушиб, ифлос қўл билан, пашшалар воситасида одамларга юқиб, касаллик тарқалади. Юқумли сариқ касаллигига хослик шундаки, беморларга хасталикнинг 3—5—7 кунгача танада дармонсизлик, ўқиш ёки иш жараёнида тез чарчаш, иштаҳанинг йўқолиши, гоҳ-гоҳ кўнгил айниб қайт қилиш каби бетоблик аломатлари содир бўлади. Кўпинча бунга бепарволик билан қараб шифокорларга мурожаат қилмайдилар, кўрпа-тўшак қилиб ётиш ўрнига касалликни оёқ устида юриб ўтказмоқчи бўладилар. Бу билан улар аввало ўзларига жабр қиладилар, қолаверса касаллик вируси соғлом кишиларга тарқалишига сабабчи бўладилар.

Шу ўринда хорижий мамлакатлардан бирида рўй берган бир воқеа ёдга тушади. Ўшанда қисқа бир вақт ичида ўнлаб болалар боғчаларида юқумли сариқ касаллигининг А тури тарқалган эди. Маълум бўлишича, болалар тушликда морожний истеъмол қилишган экан. Касаллик ана шундан юққан деб тахмин қилинди. Олиб борилган текширишлар шуни кўрсатдики, морожний қулупнайли бўлиб, уни узиб олиш олдидан «шарбат» билан ўғитлаб суғоришган экан. Шундай қилиб полизда гепатитнинг А вирусларига «тўйинган» қулупнай солиниб тайёрланган морожний болалар ўртасида бу хасталик тарқалишининг яккаю ягона манбаи бўлган. Бундай мисоллар ҳаётда учраб туради.

Демак, юқумли сариқ касаллиги А вируси тушган овқат истеъмол қилиш, сув ичиш ёки ифлос қўл орқали юқади. Бундай вируслар оғиз бўшлиғига тушиб, ичак шиллиқ қабатларига ўрнашиб олиб кўпая бошлагандагина сариқ касаллиги ривожлана бошлайди. Вируслар кўпайиш асносида кўп миқдорда заҳар — токсинлар ажратади. Улар қонга шимилиб, қон томирларига, асаб толаларига таъсир этади, жигарга етиб бориб унинг нормал фаолиятига путур етказади. Жигар ҳужайраларига жойлашиб олган вируслар унинг ўз фаолиятини бажаришига монелик қилади, вируслардан ажралиб турган токсинлар эса ўзининг заҳарли таъсирини кўрсатади. Натижада касаллик аломатлари сезила бошлайди.

Хасталикнинг биринчи, иккинчи кунларида бемор совқотиб, тинкаси қуриб, оёқ-қўлларида дармонсизлик, бошда оғриқ сезади. Иштаҳа камайиб кўнгил айниши, қайт қилиши мумкин. Дард ривожланиб боради. Бетобликнинг иккинчи-тўртинчи кунларида хасталик аломатлари авж олиб, ҳарорат 38—39 даражага кўтарилади. Иштаҳа мутлақо йўқолиб, истеъмол қилган сувни ҳам, овқатни ҳам қайт қилиб ташлайди. Қорин бўшлиғида, ўнг биқинда жигар атрофларида оғриқ сезила бошланади. Қувват қолмай бемор бутунлай дармонсизланади. Шу вақтга келиб унинг пешоби ранги ўзгариб, дастлаб тўқ сариқ, сўнгра қуюқлашгандек бўлиб қорамтир-сариқ тус олади.

Минг афсуски, беморлар касалликнинг шу даврини ҳам кўпинча оёқ устида ўтказадилар, шифокорга мурожаат қилмайдилар. Шуни қатъий айтиш керакки, касалликнинг айни шу даври бемор атрофидаги соғлом кишилар учун жуда хатарлидир. Негаки, бу даврда бемор нажаси билан миллиардлаб юқумли сариқ вируслари ташқи муҳитга чиқади. Кундалик ишни ёки ўқишни давом эттираётган бемор касаллик кенг тарқалишига сабабчи бўлаётганлигини билмайди. Имонимиз комилки, бемор биринчи кунданоқ соғлом кишилардан ажратилса, иш, ўқишдан озод қилинса, болаларни боғча-мактабга юбормай, шифокорга мурожаат қилиб тегишли ёрдам олинса, касаллик тарқалишининг йўли тўсилган бўлади. Айни вақтда бетобликнинг енгил кечишига имкон яратилади.

Шуни айтиб ўтиш керакки, бу касаллик кўпинча ёш болалар ўртасида учрайди. Ёз фасли билан эрта кузда унинг авж олиш хавфи бор. Бунга сабаб ёш болалар, айниқса мактаб ёшидагилар юқумли сариқ касаллигига чалинган бўлсада, ўртоқларига қизиқиб ўйнаб юра бериши мумкин.

ТОЗАЛИК ВА СОҒЛИҚ

Бу хасталикнинг тарқалишига пашшалар ҳам сабабчи. Чунки пашшаларнинг оёғига илашган вируслар таомларга тушади: касаллик тарқалади. Шу боис ҳам хасталик кўпинча гигиена ва санитария қоидаларига риоя қилинмайдиган оилаларда, иш жойларида, ўз сиҳат-саломатлигига бефарқ қарайдиган шахслар ўртасида кўпроқ учрайди ва кенг тарқалади.

Кейинги йилларда касалликнинг келиб чиқиш, омма ўртасида тарқалиш сабабларини аниқлаш, биринчи кунданоқ тўғри диагноз қўйиш бобида бутун дунёда бўлгани каби мамлакатимизда ҳам катта ютуқларга эришилди. Хусусан, бизда касаллик профилактикаси юзасидан жуда катта ташкилий ва амалий тадбирлар кўрилмоқда. Шуни айтиб ўтиш керакки, юқумли сариқ касаллигининг олдини олиш юзасидан кўрилаётган тадбирлар яхши натижа бериши соғлиқни сақлаш идоралари ёки шифокорларгагина эмас, ҳар бир онгли кишига боғлиқдир. Боғча ва мактабларда, ўқув юртларида, умумий овқатланиш ва савдо корхоналарида, далаларда ишни тўғри ташкил қила билишда гап кўп. Мана, республикамизда «оқ олтин» терими кун сайин авж олмоқда. Йил бўйи жонбозлик кўрсатиб, катта меҳнат эвазига етиштирилган пахтани йиғиб-териб олиш ҳар биримизнинг жонажон ишимиз бўлиб қолди. Тиббий жиҳатдан кўрилган тайёргарлик бехатар, соғлом меҳнатни таъминлайди. Кейинги пайтда дала шийпонларида турли ихтисосдаги шифокорлардан иборат кўчма амбулаториялар ёрдам кўрсатмоқда. Теримчиларга медицина хизмати тобора яхши ташкил этилмоқда. Қашқадарё области дала шийпонларидаги поликлиникалар иши ҳаммага ибратлидир. Бу ерда медицинанинг турли соҳаси вакилларидан иборат врачлар хизмат қилиб, хасталикнинг биринчи соатларидаёқ бемор дардини аниқлаб тегишли маслаҳатлар бермоқдалар. Зарурат бўлганда шифохонага йўлланма беришади. Тезлик билан кўрсатиладиган бу хил ёрдам аввало сариқ касаллиги тарқалиши олдини олиш имконини беради, қолаверса дард енгил кечишини таъминлайди. Республикамизда сариқ касаллигининг олдини олиш ва даволаш учун ҳамма шарт-шароит бор. Гап ўзимизда қолган. Ифлос қўл касаллиги деб номланган бу хасталикка қарши бир ёқадан бош чиқариб кураш олиб бормоғимиз лозим.

Ш. ХЎЖАЕВ,
СССР Медицина фанлари академиясининг Д. И. Ивановский номли Вирусология институти Ўзбекистон филиали директори.

УМУМХАЛҚ ИШИ

ЙЎЛ ҲАРАКАТИ ҚОИДАЛАРИНИ БИЛАСИЗМИ?

СССР Олий Совети Президиумининг «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик тўғрисида»ги Фармони шу ойдан бошлаб кучга киргани маълум. Бу муҳим аҳамиятга эга ҳужжат эълон қилиниши кейинги йилларда мамлакатимизда транспорт воситалари кескин кўпайиб бораётгани, йўлларда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш қийинлашиб бораётганидан далолат беради.

Наманган район давлат автомобиль инспекцияси, район кўнгилли автомотоҳаваскорлар жамияти, қишлоқ Советларидаги участка инспекторлари ҳамда колхоз, совхоз, ташкилот, корхона, мактаб ва барча муассасалардаги жамоатчи автоинспекторлар иштирокида аҳоли ўртасида, транспортчилар орасида янги йўл ҳаракати қоидалари кенг пропаганда қилиняпти.

— Ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, — умумхалқ иши, — дейди район Давлат автомобиль инспекцияси йўл назорати катта инспектори, милиция лейтенанти Олимжон Абдулхаев биз билан суҳбатда. — Бугунги кунда районимизда 7 мингдан ортиқ турли маркадаги шахсий ва давлат транспорти ҳаракат қилмоқда. Уларнинг йўллардан хавф-хатарсиз ўтишини таъминлаш биз назоратчиларнинг, жамоатчи инспекторларнинг биринчи галдаги вазифамиздир. Районда энг серқатнов жойларда светофор ўрнатилган. Тепақўрғон, Шўрқўрғон, Бешкапа ва Тошбулоқ қишлоқларида ана шундай светофорлар ўрнатишни мўлжаллаб турибмиз. Бу турли хил кўринишдаги ҳаракат қоидалари бузилишининг олдини олишда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Юқорида таъкидланганидек, 20 га яқин милиция ходими, 100 га яқин жамоатчи автоинспектор ўз фаолиятини янги норматив акт асосида олиб боряпти. Жумладан, А. Валиев, С. Хурайраев, Р. Йўлдошев каби жамоатчи-инспекторлар Қоратепа, Тошбулоқ, Шўрқишлоқ сингари аҳоли яшаш марказларида уч ойлик курсларда ҳайдовчиларга янги йўл ҳаракати қоидаларини батафсил тушунтиришяпти.

Ўзбекистон, Раҳматов, Калинин, Куйбишев қишлоқ Советларида ҳам ҳаракат хавфсизлиги кенг пропаганда қилиняпти ва бу борада ибратли ишлар амалга ошириляпти. Айниқса, участка инспекторларидан Полвон Валиев, Холмамат Болтабоев, Холмамат Қобуловларнинг маҳаллаларда, дала шийпонларида, автомобиль ва тракторлар паркларида, мактабларда, ҳунар-техника билим юртларида ўтказаётган лекция ва суҳбатлари, савол-жавоб кечалари қизиқарли бўлмоқда.

Йиғим-терим бошланиб, йўлларда қатнов янада тиғизлашиб қолди. Бу кампанияда ўтган йили бирорта ҳам кўнгилсиз ҳодиса юз бермаганди. Район автоинспекторлари бу йил ҳам пахта йиғим-терими мавсумини намунали ўтказиш юзасидан махсус тадбирлар ишлаб чиқиб, уни изчил бажармоқдалар. Улар тез-тез машина, трактор ва бошқа транспорт воситаларини текширишдан ўтказиб туришибди. Аниқланган камчиликларнинг олди олиняпти. Шубҳасиз, бу йилги мавсум ҳам бехатар ўтади, деган умиддамиз.

А. ҚОРАБОЕВ.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ТАБИАТ БИЛАН МУВОФИҚ

Одатдаги сассиққўнғиз атроф муҳит ҳолатининг ғоят сезгир приборларидан қолишмайдиган пухта индикатор бўлиб хизмат қилиши мумкин. ЮНЕСКО биосфера қўриқхоналарига бағишлаб Минскда ўтказаётган биринчи халқаро конгрессининг қатнашчилари белоруссиялик ҳамкасбларининг илмий-тадқиқот натижалари билан танишиб чиққач, шунга қаноат ҳосил қилдилар.

Барча қитъалар ўнлаб мамлакатларининг вакиллари бўлган Березино давлат биосфера қўриқхонасида сассиққўнғизлар назорат хизматини жуда яхши ўтаяпти. Атроф-муҳит ҳолати салгина ўзгариши биланоқ шу ҳашаротнинг йиртқич ва ўтхўр турлари миқдори ўртасидаги нисбат ўзгаради қўяди. Ўтлоқ ва ўрмон участкаларини доимо кузатиб борувчи зоологлар учун бундай ўзгаришни пайқаш қийин эмас. Белоруссиялик олимлар ана шу мақсадда сассиққўнғизлардан ташқари ўргимчак, капалак, қўнғизларнинг баъзи турларидан ҳам муваффақият билан фойдаланаяптиларки, бу ҳашаротлар ҳам биосферадаги ўзгаришларни тезгина пайқайди.

Бу методлар ҳаво ва сув ҳавзаси, тупроқ ҳолатини приборлар кўмагида кузатиш натижаларига анча мадад бўлади. Белоруссия Фанлар академияси, олий мактаблар ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларининг олимлари ана шу назорат воситаларининг кўпларини ишлаб чиқдилар. Такомиллаштирилган газ анализаторлари ҳавонинг тозалигини лазер нури ёрдамида аниқлайдиган приборлар, сув ва тупроқдан ғоят оз миқдорда бўлган ҳар хил химиявий бирикмаларни топиб ажратиб оладиган ион алмашув датчиклари шулар жумласидандир. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЮТУҚЛИ ОМОНАТ — ОМОНАТ КАССАЛАРИГА
САМАРҚАНД ШАҲРИДА 5 ОКТЯБРДА УТКАЗИЛГАН 82-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Узбекистон ССРнинг ҳамма омонат кассаларида сақланаётган ютуқли омонатларнинг қуйидаги счёт номерларига ютуқлар чиқди.

Счёт номерлари	Ютуқ миқдори (ўртача омонат суммасига процент ҳисобида)
А-3	25
А-69	25
А-80	25
А-132	50
А-161	25
А-205	25
А-269	25
А-280	25
А-352	25
А-399	25
А-439	25
А-465	25
А-489	25
А-548	25
А-575	100
А-623	25
А-648	25
А-690	50
А-755	25
А-762	100
А-800	25
А-857	200
А-914	25
А-929	25
А-985	25

Омонат кассаларидаги счёт номерлари 1000 дан ортиқ бўлса, сўнгги мингларда ҳам биринчи мингликда чиққан счёт номерларига ютуқ чиққан. Масалан, А-3, А-1003, А-2003, А-69, А-1069, А-2069, А-132, А-1132, А-2132 ва ҳоказо.

Тираж комиссиясининг раиси — Р. Х. ХУСАИНОВА.

Тираж комиссиясининг масъул секретари — М. Х. ЙУЛДОШЕВА.

◆

РЕСПУБЛИКА РУС ТИЛИ ВА АДАБИЕТИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод, фалсафа (фан доктори, профессорлар, фан кандидатлари, доцентлар).

Конкурс муддати — 6 ноябргача.

Мурожаат учун адрес: 700110, Тошкент шаҳри, академик В. В. Решетов кўчаси, 4-уй.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15/X да **Борис Годунов,** 16/X да **Оловиддиннинг сеҳрли шамчироғи** (12.00), **Жизель** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/X да **Гурунг,** 16/X да **Соқов рицарь.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/X да **Лайли ва Мажнун,** 16/X да **Гулсара.**

✦

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА
15 ОКТЯБРЬ
СОАТ 17.00 да
СССР биринчилиги учун «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «ТОРПЕДО» (Москва) командалари ўртасида
ФУТБОЛ

Ўзбекистон ССР Ҳарбий комиссариатининг Сиёсий бўлим қўмондонлиги Тошкент область Оржоникидзе район ҳарбий комиссари, полковник Қ. Б. Бақоевга онаси **Муаззам ҚИЛИЧЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 ОКТЯБРЬ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Оддий мўъжизалар. 10.10 — Спортлото. 10.20 — Поэзия. М. Ю. Лермонтов. 11.00 — Концерт. 11.20 — Ота-оналар, Сизлар учун. 11.50 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 12.20 — Дзю-до. Жаҳон чемпионати. 12.40 — Илмий-оммабоп фильм. 13.00 — Қалбга яқин қўшиқлар. 13.50 — Ҳужжатли фильм. 14.45 — Ҳамдўстлик. 15.15 — Дунё воқеалари. 15.35 — Болалар учун фильм. 16.40 — Камалак. 17.05 — Сиёсий шарҳловчи В. П. Бекетов суҳбати. 17.35 — Опера билан танишиш. 18.50 — Тинчликни сақлаш Совет комитетининг раиси Ю. А. Жуков суҳбати. 19.20 — Ҳайвонот оламида. 20.20 — Қанотлар ҳақида поэма. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қанотлар ҳақида поэма. Бадиий фильм. 2-серия. 24.00 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Ҳужжатли фильм. 10.00 — Тонгги почта. 10.30 — Олам кинокамера кўзгусида. 11.50 — ПЕРМЬ ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 12.50 — Братислава музикали тантаналари. 13.45 — Украина ўйинкулги кечалари. 15.35 — Концерт. 16.05 — Сиз бунга қодирсиз. 17.00 — Музикали киоск. 17.30 — Ҳужжатли фильм. 17.55 — Партия ҳақида ҳикоялар. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Уч карта. Фильм-балет. 20.15 — Халқаро обзор. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. СССР чемпионати. Черноморец — Днепр. 23.45 — Хоккей. СССР чемпионати. Спартак — Крилья Советов.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Буратино саргузашти. Бадиий фильм. 1-серия. 11.15 — Шахмат мактаби. 11.45 — Эврика. 12.30 — Юлдузча. 13.00 — Миниатюралар театри. 13.45 — Замандас. 17.00 — Футбол. Пахтакор — Торпедо (Москва). Танаффус пайтида — кинофильм. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Тенгдош. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришда кибернетиканинг роли. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Хирмонингизга барака. 22.25 — Акс таъсир. Бадиий фильм.

Тожикистон телевидениесининг программаси.

16 ОКТЯБРЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ҳужжатли фильмлар. 10.15 — Будильник. 10.45 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.45 — Здоровье. 12.30 — Дзю-до. Жаҳон чемпионати. 13.00 — Тонгги почта. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Музикали киоск. 15.00 — Бугун — Озиқ-овқат саноати ходимлари куни. 15.45 — Концерт. 16.30 — Саёҳатчилар клуби. 17.30 — Сўз ва иш бирлиги. 18.30 — Мультфильм. 18.55 — Халқаро панорама. 19.40 — Эдит Пиаф. Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Эстрада концерти. 22.35 — Ҳужжатли фильм. 22.55 — Хоккей. СССР чемпионати. Динамо (Москва) — Динамо (Рига). 23.55 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.15 — Концерт. 9.45 — А. Толстой. Рус характери. 10.10 — Мультфильм. 10.25 — Ҳужжатли фильмлар. 11.00 — Братислава музикали тантаналари. 12.00 — Ҳунар-техника билим юртлари ҳақидаги энг яхши кўрсатувлар учун Бутуниттифоқ конкурси. 12.50 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 13.50 — Концерт. 14.10 — Мардлик қонунига биноан. 14.40 — Ўсимликлар оламида. 15.25 — Лўли. Бадиий фильм. 3-серия. 16.45 — Цирк майдонида. 17.20 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 18.00 — Хоккей. СССР чемпионати. Трактор — МАСК. 20.15 — Фильм-концерт. 20.30 — Время. 22.05 — Хато қилишга ҳаққинг йўқ. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Буратино саргузашти. Бадиий фильм. 2-серия. 11.20 — Мультфильм. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.05 — До-ре-ми-фа-соль. 13.35 — Истеъдод ҳақида суҳбат. 14.20 — Реклама. 18.05 — Мультфильм. 18.30 — Бойчечак. 19.00 — Бугун — Озиқ-овқат саноати ходимлари куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телеминиатюралар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Санъат усталари — ҳосил усталарига.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.

РАДИО

15 ОКТЯБРЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Радиотингловчилар таклиф этган программа асосида концерт. 9.30 — Ёшлик куйлайди. 10.15 — Гулшан. 11.30 — Бахт қўшиқлари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Далада ишлаётганлар, Сизлар учун. 14.00 — Табарук замин. 17.00 — Классик музикаларнинг анъаналари. 18.15 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Торпедо» (Москва). 19.25 — Ёшлик. 21.00 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 21.10 — Концерт. 22.30 — Севимли қўшиқ ҳақида ҳикоя. 24.00 — Хайрли тун.

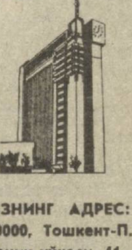

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР